Hukuk Bölümü Hüküm Uyuşmazlığı Olmadığına Dair 2013/285 E. , 2013/1756 K.

- **2247 SAYILI YASANIN 24. MADDESINDE HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ VARLIĞI IÇIN ÖNGÖRÜLEN "KONU VE DAVA SEBEBININ AYNI OLMASI" VE "HAKKIN YERINE GETIRILMESININ IMKÂNSIZ BULUNMASI" KOŞULLARINI TAŞIMAYAN HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ GIDERILMESI BAŞVURUSU-NUN REDDİ GEREKTIĞI**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 24

"İçtihat Metni"

Hüküm Uyuşmazlığının Giderilmesi

İsteminde Bulunan (Davacı) : R-Ş.İnş.Tur.Gıda Teks.Oto.ve Rekl.Org.San. ve Tic.Ltd.Şti.

Vekili : Av. Ö.Ş.

Karşı Taraf (Davalı) : Kültür ve Turizm Bakanlığı

Vekili : Av.F.B.

O L A Y: I-a) Çankaya Belediye Başkanlığı vekili 28.07.2005 tarihli dava dilekçesinde; Belediye sınırları içinde bulunan Keklikpınarı Mahallesi 27338-28341 adalar arasındaki rekreasyon (Nazım Hikmet Parkı)alanı içerisinde bulunan Restaurant ve Şelale Kafenin işletilmesi işinin 04/12/2003 tarihinde yapılan ihale sonucu R-Ş.İnş.Tur.Gıda Teks.Oto.ve Rekl.Org.San. ve Tic.Ltd.Şti.ne kiraya verildiğini; söz konusu Restaurant ve Şelale Kafe ile ilgili Belediye Park ve Bahçeler Müdürlüğünün, Emlak ve İstimlak Müdürlüğüne yazdığı 08/04/2005 tarihli yazıda, park mahallinde mevcut onaylı proje dışında kiracı tarafından kira sözleşmesinin 9.maddesine aykırı olarak izin alınmaksızın eklentiler yapıldığının belirtildiğini, bunun üzerine davacıya 28/04/2005 tarihli yazı ile kira sözleşmesinin 9.maddesine aykırı olarak izin alınmaksızın yapılan eklentilerin 15 gün içinde kaldırılması, aksi halde yasal işlemler yapılacağının bildirildiğini, daha sonra Park ve Bahçeler Müdürlüğünün 28/06/2005 tarihli yazıları ile proje hilafı hususların ortadan kaldırılmadığının belirtildiğini ifade ederek; kira akdine aykırılık nedeniyle davalının kullanmakta olduğu mecurun tahliyesine karar verilmesi istemiyle R-Ş.İnş.Tur.Gıda Teks.Oto. ve Rekl.Org.San. ve Tic.Ltd.Şti.ne karşı, adli yargı yerinde dava açmıştır.

I-b) R-Ş.İnş.Tur.Gıda Teks.Oto.ve Rekl.Org.San. ve Tic.Ltd.Şti. vekili savunma dilekçesinde; dava konusu restaurant ve şelale kafenin davacı Belediye Başkanlığınca 04/12/2003 tarihinde yapılan ihale ile davalı müvekkili şirkete üç yıllığına kiraya verildiğini, taraflar arasındaki 12/01/2004 tarihli kira sözleşmesine göre aylık kira bedelinin 3.880.860.000 TL olduğunu, davalının restaurant ve şelale kafeyi, deyim yerinde ise sadece dört duvardan ibaret kiraladıktan sonra, 450-500 milyar TL.masraf yaparak Turizm Deneme İşletme Belgesi almak amacıyla kullanmaya uygun hale getirdiğini; ancak yerel seçimlerden sonra davacı Belediye'nin yeni yönetiminin, hiçbir sebep yokken mecurun kullanılmasına engel olmak ve tahliyeyi sağlamak amacıyla önce 1.Sınıf Lokanta Turizm Deneme İşletme Belgesi almasını engellendiğini, beyan üzerine verilen İşyeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatının iptal edildiğini, bunda da başarılı olunamayınca bu dava ile gerçek dışı sebeplerle akde aykırı davranıldığı iddiası ile tahliye davası açıldığını; davalı şirketin kendisine teslim edilen tesis ve parkta hiçbir değişiklik yapmadığını, sadece kiralanan tesisi kullanmaya uygun hale getirmek için esaslı olmayan tamir ve tadilatlar yaptığı halde, 07/02/2005 tarihli yazı ile; kira sözleşmesinin 9.maddesine aykırı olarak, mevcut onaylı projenin dışına çıkılarak a)Parkın Dikmen Caddesi girişine yaklaşık (1.50x3.50 m.) ebatlarında h=5 m. yüksekliğinde ışıklı pano yapıldığı, giriş kapısı sağ ve sol yanlarına (1.00x2.00 m.) ebatlarında ışıklı pano yapıldığı, b)Restorana çıkış sağ yanda yaklaşık (6.80x15.00 m.) ebadında yeşil alanın iptal edilip h=1-1-50 m. yüksekliğinde duvar örülerek dolgu yapıldığı ve üzerinin parça granit malzeme ile kaplanmak suretiyle yaya yoluna katıldığı, c)Restaurant önüne isabet eden yaklaşık (20.00x2.00 m.) ebadında yeşil alanın iptal edilip, h=1,5 m. yüksekliğinde duvar ile çevrildiği, yeşil alanın doldurularak yaya yolu kotuna getirildiği ve mevcut durumu ile araç parkı(yolu)olarak kullanıldığının tespit edildiği belirtilerek, en kısa zamanda proje hilafı hususların giderilerek Müdürlüğe müracaat edilmesi, aksi halde yasal yollara başvurulacağının bildirildiğini; parkın Dikmen Caddesi girişine ve giriş kapısının sağ ve sol yanlarına ışıklı pano yapıldığı hususunun doğru olduğunu, ancak bu hususun, sözleşmeye aykırılık teşkil etmediğini, ışıklı panoların restaurant ve kafenin Dikmen Caddesinden algılanmasını sağlamaktan başka amacı ve anlamının olmadığını, buna rağmen Belediye'ye cevabi mahiyette dilekçe verilerek işyerinin algılanmasını sağlayacak ışıklı panoların konulduğu yerlerin uygun olmadığı düşünülüyor ise, bu ışıklı panoların kurulacağı ve monte edileceği yerlerin Belediye tarafından gösterilmesi halinde müvekkili şirket tarafından ışıklı panoların yerlerinin değiştirileceğinin belirtildiğini; sözleşmeye aykırılık teşkil ettiği belirtilen diğer bütün sebeplerin gerçek dışı olduğunu, kiralanan tesisin bulunduğu parktaki yeşil alanların ve yaya yollarının tamamen Belediye'den teslim alındığı haliyle bırakıldığını; müvekkili şirket tarafından, Turizm Bakanlığı tarafından Turizm Denetleme İşletme Belgesinin verilebilmesi amacıyla bu tesisin fen ve sağlık kaideleri açısından kullanılmaya uygun tesis olduğuna ilişkin belge verilmesinin istenildiğini; davacı Belediye'nin Emlak ve İstimlak Müdürlüğünün 26/05/2004 tarihli yazısı ile, fen ve sağlık kaideleri açısından kullanılması hususunda bir sakınca olmadığının belirttiğini; 18/08/2004 tarihlî yazı ile tesislerin fen ve sağlık koşullarına uygun yaptırıldığı hususunun tekrarlandığını; Turizm Bakanlığı tarafından, kiralanan tesisin fen ve sağlık kaideleri bakımından kullanmaya uygun olup olmadığı yolundaki yazının, İmar Müdürlüğü tarafından verilmesini istenmesine rağmen, davacı Belediye tarafından ısrarla bu yazının Emlak ve İstimlak Müdürlüğünce verildiğini, en son 14/10/2004 tarihli yazı ile davacı Belediye tarafından Turizm Bakanlığına yazılan yazıda kiralanan tesisin fen ve sağlık kaidelerine uygun olduğunun belirtildiğini, davacının akde aykırılık sebebi olarak gösterdiği iddialar doğru olsa idi davacı Belediye tarafından bu yazıların verilmesinin mümkün olmayacağını, yeşil alanların kaldırılarak yaya yolunun genişletilmesi ve duvar örülmesi iddiasının davacı tarafın 07/02/2005 tarihli yazısı ile ortaya atıldığına göre, böyle bir tamirat ve tadilatın kış aylarında yapılmasının mümkün olamayacağını, Dikmen Caddesi üzerinden restoran kısmına geçmeye imkan verecek yolda iki aracın yan yana geçmesinin imkansız olduğunu, davacı Belediye'nin iddiaları gerçek olsa idi yolun iki aracın geçmesine imkân verecek şekilde düzenleneceğinin gerekeceğini; diğer taraftan, kiralanan mecurun onaylı mimari projesinin bulunmadığını, bu sebeple iddia edilen tadilat ve değişikliklerin onaylı mimari projesine aykırı olmasının da mümkün olmadığını; davacı tarafından davalı şirkete tebliğ edilen 07/02/2005 tarihli ihtarnamenin, Belediye Başkanı veya Yardımcısının imzasını taşımaması nedeniyle geçerli olmadığını, buna göre müvekkili aleyhine BK'nun 256/2.maddesine göre açılmış olan akdin feshi ve tahliye davasının reddinin gerektiğini; müvekkili şirket tarafından yapılan imar ve ihya anlamındaki tadilatların mecurun varlığına, niteliklerine ya da değerine zarar veren tadilatlar olmadığını, tam tersine varlığını koruyan, niteliğini zenginleştiren, değerini artıran değişiklikler olduğunu ifade ederek, davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

I-c) ANKARA 10.SULH HUKUK MAHKEMESİ: 4.12.2007 gün ve E:2005/1409, K:2007/2407 sayı ile, davacının iddiası ile davalının savunmasına yer verdikten sonra, aynen;"(…)GEREKÇE:

Dava, BK.'nun 256/2.maddesi hükmüne dayalı olarak açılmış olup akde aykırılık sebebiyle akdin feshi ve tahliye istemine ilişkindir.

Davacı vekilince taraflar arasındaki 12/01/2004 tarihli üç yıl süreli kira sözleşmesi, şartname, ihtarnameler, yazışmalar sunulmuştur. Davalı vekili ise cevap dilekçesindeki yazışmaları, İdare Mahkemesi kararlarını, emsal Yargıtay kararlarını ibraz etmiştir.

Kira Sözleşmesindeki kira bedeline göre, davalı vekilinin harcın eksik alındığı yolundaki iddiasına itibar edilmemiştir.

Mahallinde keşif ve inceleme yapılmış; bilirkişi tarafından 05/06/2006 tarihli ön rapor, 13/12/2006 tarihli ek rapor ve 17/10/2007 tarihli ikinci ek rapor sunulmuştur.

Bilirkişi tarafından, parkın Dikmen Caddesi girişine ve giriş kapısının sağ ve sol yanlarına "Sur Restoran" yazılı iki adet ışıklı pano konulmuş olduğa tespit edilmiş; dosyaya sunulan mimari projeler zemine uygulanmış; projesinde çıkış sağ yanda yaklaşık 6.80x15.00=102 m2 olarak görülen yeşil alanı yerinde doldurulup, kenarına yüksekliği 1-1-50 m. arasında değişen duvar örüldüğü, üzeri parça granit malzeme ile kaplanıp projede belirtilen yaya yoluna ilave edilmiş olduğu; keza restoran önüne isabet eden yaklaşık 20.00x2.00=40 m2 alanında olup projesinde yeşil alan olarak görülen mahallin de doldurulup, kenarına yüksekliği 1.50 m. olan duvar çevrilerek yaya yolu kotuna getirildiği ve fiiliyatta araç parkı olarak kullanılmakta olduğu belirlenmiş; ancak dosyaya sunulan mimari proje ve vaziyet planlarının ilgili Belediye Başkanlığı'nca onaylı olmadığı açıklanmıştır.

06/03/2007 tarihli duruşmada dinlenen davalı tanığı Hikmet Dönmez, önceki dönemde Belediye Başkan Yardımcısı olarak görevli olduğunu, dava konusu tesisin ihalesinin kendisi tarafından yapıldığını, kira sözleşmesinde de kendi imzasının bulunduğunu, kira sözleşmesi yapılmasına rağmen müstecire anahtarı açılış töreninin yapılmasından iki ay sonra teslim ettiklerini, eski Belediye Başkanı'nın parkı gezerken giriş yolunun dar olduğunu söylediğini, Park ve Bahçeler Müdürlüğünün yolda tek araç geçişine imkan verecek şekilde düzenleme yaptığını, duvar örülerek dolgu yapılması ve restoran önündeki yeşil alanın doldurulması işlemlerini Park ve Bahçeler Müdürlüğünün yaptığını, bütün bu işlemler bittikten sonra müstecire anahtarın verildiğini, müstecirin bu iki aylık gecikme ile ilgili belge istediğini, kendilerinin bunu mücbir sebep saydıklarını, Belediye Başkanının buna "olur" verdiğini ifade etmiştir.

Taraflar arasındaki kira sözleşmesinin 9.maddesinde, "Kiralanan tesisler mevcut durumu ile kiraya verilmiş olup, Belediye'nin yazılı izni olmadan hiçbir şekilde değişiklik ve eklenti yapılamaz. Herhangi bir tadilatın gerektiği hallerde Belediyenin ilgili birimlerinden, gerekli müsaadenin alınması ve Park ve Bahçeler Müdürlüğünce görevlendirilecek teknik eleman nezaretinde yapılması zorunludur. Aksi bir durum akde muhalefet olarak kabul edileceğinden tahliye sebebidir." hükmü kabul edilmiştir. Davacı tarafça, bu hükme dayanılarak mecurun tahliyesi talep edilmektedir.

Davacı Belediye Başkanlığı tarafından davalı şirkete yazılan 07/02/2005 tarihli yazıda; mahallinde yapılan kontrolde kiracı tarafından mevcut onaylı projesi dışında kira sözleşmesinin 9. maddesine aykırı olarak, Müdürlüklerinden izin almaksızın proje hilafı hususların belirlendiği, projeye aykırı hususların;

"1-Parkın Dikmen Caddesi girişine yaklaşık (1.50x3.50 m.) ebatlarında h=5 m.yüksekliğinde ışıklı pano yapıldığı, giriş kapısı sağ ve sol yanlarına (1.00x2.00 m.)ebatlarında ışıklı pano yapıldığı,

2-Restorana çıkış sağ yanda yaklaşık (6.80x15.00 m.)ebadında yeşil alanın iptal edilip h=1-1.50 m. yüksekliğinde duvar örülerek dolgu yapıldığı ve üzerinin parça granit malzeme ile kaplanmak suretiyle yaya yoluna katıldığı,

3-Restoran önüne isabet eden yaklaşık (20.00x2.00 m.)ebadında yeşil alanın iptal edilip h=1.5 m yüksekliğinde duvar ile çevrildiği, yeşil alanın doldurularak yaya yolu kotuna getirildiği ve mevcut durumu ile araç parkı(yolu)olarak kullanıldığının tespit edildiği belirtilerek en kısa zamanda proje hilafı hususların giderilmesi istenmiştir.

Davacı Belediye Başkanlığı tarafından daha sonra davalıya hitaben yazılan 28.4.2005 tarihli yazıda, projeye aykırı hususlar tekrar edilerek onaylı proje dışında yapılan eklentilerin 15 gün içinde kaldırılması gerektiği, aksi halde yasal işlemler yapılacağı ihtar edilmiştir.

Davacı tarafça, akde aykırı olduğu belirtilen restorana çıkış sağ yanda bulunan yeşil alanın iptal edilerek yaya yoluna katılması ve restoran önündeki yeşil alanın iptal edilip yaya yolu kotuna katılması hususlarının onaylı mimari projeye dolayısı ile akde aykırı olduğu iddia edilmiştir. Ancak dosyaya sunulan mimarı projelerde sadece proje müellifinin imzasının olduğu, Belediye onayı olmadığı anlaşılmaktadır. Bu durum karsısında, yapıldığı iddia edilen değişikliklerin akde aykırılık oluşturmayacağı sonuç ve kanaatine varılmıştır. Ayrıca davacı tarafça, bu tadilatların davalı kiracı tarafından yapılmış olduğu, davalının tesisi kiralamasından sonra bu eklenti ve değişikliklerin yapılmış olduğu hususları da kanıtlanamamıştır. Aksine, dinlenen ve bir önceki Belediye Başkan Yardımcısı olan tanık tarafından, Belediye tarafından bu değişiklikler yapıldıktan sonra tesisin anahtarının davalıya teslim edildiği açıklanmıştır.

Davacı Belediye Başkanlığı tarafından davalı tarafa gönderilen 07/02/2005 tarihli yazıda restoran girişine konulan ışıklı panoların en kısa zamanda kaldırılması istenmiştir. Davacı tarafça bu yazıya karşı yazılan 23/02/2005 tarihli yazıda ışıklı panoların restoran ve şelale kafenin algılanmasını sağlamak amacıyla konulduğu, buna rağmen Belediye tarafından ışıklı panoların konulduğu yerlerin uygun olmadığı düşünülüyor ise restoran olarak kiralanan mecurun algılanmasını sağlayacak ışıklı panoların kurulacağı ve monte edileceği yerlerin gösterilmesi ve bu konuda izin verilmesi halinde davalı şirket tarafından ışıklı panoların yerinin değiştirileceği belirtilmiştir. Davacı Belediye tarafından bu yazıya cevap verilmemiş, panoların dikilmesine izin verilip verilmediği veya yerlerinin değiştirilip değiştirilemeyeceği açıklanmamış, 28.4.2005 tarihli süreli ihtarla akde aykırılık teşkil ettiği iddia edilen hususlar tekrarlanmış; onaylı proje dışındaki eklentilerin 15 gün içinde kaldırılması istenmiştir. Kira sözleşmesinde restoran ve şelale kafenin işletilmesi, parkın bakımı, korunması ve işletme giderleri kiracı tarafından karşılanmak üzere ihale yolu ile kiraya verildiği belirtilmiştir. Restoran ve şelale kafeyi işletmek amacıyla kiralayan davalının, tesisin tanıtımı ve görülebilmesi için pano dikmesi doğaldır. Bunların şekli, yeri ve boyutları uygun görülmüyorsa bu konuda kiracıya uyarıda bulunulması gerekirken, kiracı tarafından da 23/02/2005 tarihli yazı ile panoların şekli ve yerinin değiştirilmesine hazır olunduğu belirtildiği halde cevap verilmeyip, panoların akde aykırılık teşkil ettiği hususunda süreli ihtar gönderilip dava açılması iyi niyetli bulunmamıştır.

Akde aykırılık oluşturduğu iddia edilen hususların akde aykırılık koşullarını taşımadığı anlaşılmış davanın reddine karar vermek gerekmiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle;

KARAR

Davanın reddine…" karar vermiş; bu karar Yargıtay 6. Hukuk Dairesinin 21.4.2008 gün ve E:2754, K:4999 sayılı kararı ile onanmış; karar düzeltme istemi aynı Dairenin 11.11.2008 gün ve E:8694, K:12403 sayılı kararı ile reddedilmiş anılan karar kesinleşmiştir.

II-a) R-Ş İnş.Tur.Gıda Teks.Oto.ve Rekl.Org. ve San.Tiç.Ltd.Şti. vekili, 4.9.2006 tarihli dava dilekçesinde; Çankaya ilçesi, Dikmen-Keklikpınarı Mahallesi 27338-27341 adalar arasındaki rekreasyon(Nazım Hikmet Parkı) alanı içerisinde bulunan restaurant ve şelale kafenin, davalı belediye başkanlığınca 04.12.2003 tarihinde yapılan ihale ile müvekkili şirkete üç yıl süre ile kiraya verildiğini; müvekkil şirket tarafından kiralanan restaurant ve şelale kafenin kullanımı için aylık 4.193,00 YTL kira bedeli ödendiği gibi; kira sözleşmesi incelendiğinde görüleceği üzere müvekkil şirket tarafından ayrıca restaurant ve şelale kafenin bulunduğu Nazım Hikmet Parkının, Bakım ve İşletme Şartnamesine göre korunması, bakımı ve giderlerinin karşılanmasının da ücretsiz olarak üstlenildiğini; müvekkilinin, davalı belediyeye ait park içerisindeki restaurant ve şelale kafeyi deyim yerinde ise sadece dört duvardan ibaret olarak ihale ile kiraladıktan sonra, 450.000-500.000.YTL arası masraf yaparak Turizm Deneme İşletme Belgesi almak amacıyla kullanmaya uygun hale getirmiş olduğunu; ancak yerel seçimlerden sonra davalı belediyenin yeni yönetimi tarafından hiçbir sebebi yokken, mecurun kullanmasına engel olunması ve bir şekilde tahliyenin sağlanması amacıyla, ilk önce müvekkil şirket tarafından Turizm Bakanlığından 1.Sınıf Lokanta Turizm Deneme İşletme Belgesinin alınmasının engellendiğini; akabinde gerçek dışı iddia ve gerekçeler yaratılarak lokanta işyerine verilen "lüks sınıf' İşyeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatının iptal edildiğini, bu olaydan sonra bu kez sınıf değişikliği yoluyla talep edilen "Birinci Sınıf' lokanta ruhsatının verilmediğini, en sonunda lüks sınıf işyeri açma ve çalışma ruhsatının iptal edilmesi ve ayrıca talep edilen "Birinci Sınıf' işyeri açma ve çalışma ruhsatının da verilmemesi üzerine iki adet iptal davası açtıklarını, iki davanın da lehlerine neticelenmesine rağmen, iptal kararlarının uygulanmadığını, aynı gerekçelerle haksız fiile dönüştüğünü, idari işlem görünümündeki işlem ve eylemlerle muaraza yaratılarak müvekkilinin kiracısı ve işletmecisi olduğu işyerinin çalışmasına engel olunduğunu; şöyle ki; müvekkili şirket tarafından kiralanan işyerinin lüks sınıf lokanta niteliğinde olması sebebiyle, davalı belediyeye başvurularak, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatının verilmesinin istenildiğini, bunun üzerine davalı belediye tarafından da 30.12.2004 tarih ve 1823 sayılı lüks sınıf lokanta işletilmeciliği için İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı verildiğini; keza davalı belediye tarafından müvekkilinin kiracısı olduğu işyerinin lüks sınıf lokantaya uygun olup-olmadığı konusunda hiçbir inceleme yapılmadan; kiralanan tesisin 1.sınıf lokantaya uygun olduğu, lüks sınıf lokanta olma kriterlerini taşımasının zor olduğu belirtilerek; müvekkil şirket yetkilisine 1.sınıf lokanta için sınıf değişikliği talebinde bulunulmasının kendilerinin faydasına olacağının belirtilmesi üzerine, müvekkili şirket yetkilisi tarafından 14.01.2005 tarih ve 190 sayılı dilekçe ile müracaat edilerek sınıf değişikliği talebinde bulunulduğunu, hatta davalı belediyenin küşat heyetince işyerinde yapılan incelemede birinci sınıf lokanta ruhsatı alma konusunda hiçbir sorun olmadığının da belirtildiğini; müvekkili şirket tarafından kendisine teslim edilen tesis ve parkta hiçbir değişiklik yapılmadığını, sadece kiralanan tesisin kullanılmaya uygun hale getirilmesi için esaslı olmayan tamir ve tadilatlar yapıldığı halde; davalı belediye tarafından müvekkili şirketin aldığı lüks sınıf işyeri açma ve çalışma ruhsatının iptal edilmesi veya bir şekilde talep edilen birinci sınıf işyeri açma ve çalışma ruhsatının alınmasına da engel olunması ve bu şekilde müvekkil şirketin mecuru tahliye etmesinin sağlanması amacıyla 07.02.2005 tarih ve 17-04/L-1/1823 733-650 sayılı yazı tebliğ edilerek, Park ve Bahçeler Müdürlüğünün kira sözleşmesi ekindeki Bitkisel Bakım Onarım ve Koruma İşi Şartnamesine göre parkın bakımında kontrol ve denetim görevinin olduğu; denetimi yapılan Nazım Hikmet Parkının mahallinde yapılan kontrolünde; müvekkil kiracı tarafından kira sözleşmesinin 9.maddesine aykırı olarak mevcut onaylı projenin dışına çıkıldığının tespit edildiği belirtilerek, en kısa zamanda proje hilafı hususların giderilerek müdürlüğe müracaat edilmesi, aksi halde yasal yollara başvurulacağının bildirildiğini; davalı belediye tarafından müvekkil şirkete verilen lüks sınıf lokanta ruhsatının bir şekilde iptal edilmesi ve hatta sınıf değişikliği yoluyla talep edilen 1.sınıf lokanta ruhsatının da reddedilmesi suretiyle mecurun tahliyesinin sağlanması amacıyla düzenlenen 07.02.2005 tarih ve 17-04/L-1/1823 733-650 sayılı yazı sonrasında, Belediye Encümeninin 01.03.2005 tarih ve C:/2005/0621.17 sayılı kararı ile hem 30.12.2004 tarih ve 1823 sayılı işyeri açma ve çalışma ruhsatının iptal edildiğini, hem de müvekkil şirkete ait işyerinin 1.sınıf lokanta olarak faaliyet göstermeye uygun olduğu belirtilmesine rağmen, 1.sınıf lokanta ruhsatı için yapılacak başvurunun dahi reddedileceğinin belirtildiğini; bahse konu olaydan sonra, müvekkili şirkete ait işyerine beyan üzerine verilen lüks sınıf lokanta sınıfına ait işyeri açma ve çalışma ruhsatının iptaline ilişkin davalı belediye encümeni kararının iptali için dava açtıklarını, bu davanın kabul edildiğini; davalı belediyenin, kira sözleşmesinin 9.maddesine aykırı olarak mevcut onaylı projenin dışına çıkıldığı yolundaki savunmalarına itibar edilmeyerek, bahse konu Encümen kararının Ankara 11.İdare Mahkemesinin 31.01.2006 tarih ve 2005/725 E, 2006/113 K. sayılı kararı ile iptal edildiğini; anılan Mahkeme kararı verilmeden önce, müvekkili tarafından işyerinin kapalı kalmaması amacıyla, bu kez de davalı belediyeye tekrar başvurularak kiracısı olunan işyerine sınıf değişikliği yoluyla 1.sınıf lokanta ruhsatı verilmesi için 11.03.2005 tarih ve 923 sayılı dilekçe ile başvuruda bulunulduğunu; ancak davalı idarenin, 15.03.2005 tarih ve 17-04/L-1/1823 1684-1535 sayı ile başvuruyu da reddettiğini; bu işlemin iptali için de dava açıldığını; bu davanın da kabul edildiğini; yine bu davada da onaylı projeye aykırı davranıldığı yolundaki davalı idare savunmasına itibar edilmeyerek, bahse konu olumsuz işlemin de Ankara 11.İdare Mahkemesinin 31.3.2006 tarih ve 2005/1349 E, 2006/712 K. sayılı kararı ile iptal edildiğini; açılan her iki davada, davalı belediyeye ait işlemlerin iptal edilmesi üzerine, davalı tarafından müvekkili şirkete tebliğ edilen 26.05.2006 tarih ve 22-04/A-2/2560-2356 sayılı yazı ile bu kez müvekkil şirketin, lüks sınıf lokanta ruhsatı ile birinci sınıf lokanta ruhsatından hangisini tercih ettiğinin sorulduğunu, 04.07.2006 tarih ve 12583 sayılı cevabi dilekçe ile tercihlerinin lüks sınıf lokanta ruhsatı olduğu, ancak gerekli görülürse sınıf değişikliği yoluyla birinci sınıf lokanta ruhsatının da talep edilebileceğinin bildirildiğini; müvekkil şirket tarafından bu şekilde tercih edilen lüks sınıf lokanta ruhsatı ile işyeri tekrar çalıştırılmaya başlanmışken; davalı belediye tarafından müvekkil şirkete tebliğ edilen 06.07.2006 tarih ve 22-04-A/2 3431-3134 sayılı yazıda da, geçmişte gerçek dışı olarak yaratılan proje hilafı hususların varlığı iddiası aynen tekrarlanarak, bahse konu proje hilafı hususların giderilmesi, aksi halde yaptırım uygulanacağının bildirildiğini; bu yazıdan yaklaşık bir ay sonra da 15.12.2005 tarih ve 1823 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatının iptal edilmesine ve işyerinin faaliyetten men'ine ilişkin davalı belediyeye ait 16.08.2006 tarih ve 3961 sayılı Başkanlık Oluru ile 15.08.2006 tarih ve C/2006/4002.22 sayılı Encümen kararının tesis edildiğini; bu Encümen kararının açıkça muaraza çıkarma amacına yönelik haksız fiil niteliğinde bir işlem olduğunu, çünkü; bu işlemin, Ankara 11.İdare Mahkemesince verilen iptal kararlarına açıkça aykırılık teşkil ettiğini; müvekkili şirket hakkındaki işlemlere gerekçe oluşturan davalı idarenin savunmalarına, anılan Mahkemece itibar edilmediğini ve lüks sınıf lokanta ruhsatının iptali ve işyerinin kapatılması ile birinci sınıf lokanta ruhsatı başvurusunun reddine ilişkin işlemlerin yasa ve usule aykırı olduğu belirtilerek bahse konu işlemlerin iptaline karar verilmiş olduğunu; yasa ve usule aykırı olduğu yargı kararı ile sabit olan işlemler ile aynı nitelikteki bahse konu işlemin tesis edilmesinin açıkça "Haksız Fiil" niteliğinde olduğunu, ve hatta "Keyfi Muamelede Bulunma" suçuna vücut verdiğini; Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 03.05.2000 tarih ve 2000/4-843 E-2000/856 K.sayılı kararından da anlaşılacağı üzere; salt yargı kararının yerine getirilmemesinin haksız fiil teşkil ettiğini ve sorumluluk için yeterli olduğunu; Yargıtay 4.Hukuk Dairesinin 17.03.2003 tarih ve 2002/12690 E-2003/3012 K.sayılı kararından da anlaşılacağı üzere; yargı kararlarının uygulanmaması hallerinde kamu hizmeti ile eylem veya işlem arasında bulunması gereken bağın kesildiğini, eylem veya işlemlerin kamu hizmeti çerçevesinde tutulma olanağının kalmadığını, kasti nitelikteki bu eylemlerin ilgililerin de kişisel sorumluluklarını gerektirdiğini; müvekkil şirkete ait işyeri ile ilgili işyeri açma ve çalışma ruhsatının iptali ile işyerinin faaliyetten men'ine ilişkin haksız fiil niteliğindeki muaraza çıkaran bahse konu işlemin, mevzuata da açıkça aykırı olduğunu; İşyeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 8.maddesinde; eksiksiz olarak doldurulan başvuru formu üzerine, ilgiliye en geç müracaatını izleyen iş günü içerisinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı verileceği, ilgilinin beyanına göre tanzim edilen ruhsatın müktesep hak doğurmayacağı, işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan işyeri açılamayacağı ve çalıştırılamayacağının; 9.maddesinde, yetkili mercilerce işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerlerinin, kurum ve kuruluşlarına derhal bildirilerek ruhsat veriliş tarihini izleyen bir ay içerisinde mevcut mevzuat çerçevesinde kontrol ettirileceği, bu süre içinde kontrol ettirilmemesi veya yapılan kontrol sonucunda Yönetmelikte öngörülen esaslara aykırılık bulunmadığının anlaşılması hallerinde ilgilinin ruhsatının kesinleşmiş sayılacağının, 3.bendinde de ise; başvuru üzerine bir ay içerisindeki ilk kontrol ve denetimlerde Yönetmelikte öngörülen kriterlere aykırı beyan ve durumun tespiti halinde, işyerinin mevzuata uygun hale getirilmesi için ilgiliye bir defaya mahsus olmak üzere yedi gün süre verileceği, buna rağmen aykırılığın giderilmediğinin anlaşılması halinde, ruhsatın iptal edilerek işyerinin kapatılacağı ve ilgililer

hakkında ayrıca yasal işlem yapılacağının öngörüldüğünü; oysa somut olayda, müvekkiline 30.12.2004 tarihinde lüks sınıf lokantaya ilişkin işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı verildiğine göre; bu ruhsatın verildiği lokantanın bir ay içerisinde kontrol ettirilerek, varsa eksikliğin tespit edilerek müvekkiline bildirilmesinin gerekmesine rağmen; davalı idarenin varlığını iddia ettiği projede değişiklikler olduğu iddiasının, ilk defa ruhsatın kesinleşmesinden sonraki 07.02.2005 tarihli yazı ile bildirildiğini, varlığı iddia edilen bahse konu eksikliklerin giderilmesi için müvekkiline herhangi bir süre de verilmediğini; keza bu işlemlerin iptali için açtıkları her iki davanın da kabul edilerek, davalı belediyenin aynı yöndeki işlemlerinin Ankara 11.İdare Mahkemesince iptal edilmesine rağmen; aradan uzunca bir süre sonra (diğer bir deyişle müvekkilin kiracısı olduğu işyerine beyana göre verilen işyeri açma ve çalıştırma ruhsatının kesinleşmesinden sonra) işyerinin faaliyetine engel olmak kastıyla tesis edilen ve muaraza çıkarılma amacını taşıyan aynı nitelikteki davalı belediyeye ait 16.08.2006 tarih ve 3961 sayılı Başkanlık Oluru ile 15.08.2006 tarih ve C/2006/4002.22 sayılı Encümen kararının haksız fiil niteliğinde olduğunu; diğer taraftan, kiracı ve işletmeci olunan lokanta işyerinde müvekkili tarafından yapıldığı iddia edilen proje hilafı tadilatların gerçekte yapılıp-yapılmadığı hususunun, beyan üzerine verilen işyeri açma ve çalışma ruhsatının iptal edilmesine değil; şartları varsa ancak BK'nun 256.maddesinde düzenlenen akde aykırılık nedeniyle tahliye davası açılmasına sebebiyet verebileceğini; gerçekten de davalı belediye tarafından aynı iddiaların ileri sürülerek, kira sözleşmesine aykırı olarak mecurun kullanıldığının iddia edilmesi suretiyle müvekkili aleyhine Ankara 10.Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 2005/1409 E sayılı dosyası ile BK'nun 256.maddesine göre tahliye davası açılmış olduğunu; müvekkili tarafından proje hilafı tadilat yapılıp-yapılmadığı konusunda anılan Mahkemece yapılan keşif ve bilirkişi incelemesinde, davalı belediyece herhangi bir onaylı proje dosyaya sunulmadığından, davalı belediyenin iddialarının doğru olup-olmadığının anlaşılamadığını, bunun üzerine bilirkişi tarafından davalı belediyenin iddialarının doğru olup-olmadığının tespiti için varlığı iddia edilen onaylı mimari projenin dosyaya sunulmasının istenildiğini, ancak davalı belediye tarafından dosyaya herhangi bir onaylı proje sunulamadığını, sonradan sahte olarak çizdirilen, diğer bir deyişle onaylı olmayan sahte bir mimari projenin dosyaya sunulduğunu, bunun üzerine davalı belediyenin sunduğu projenin onaysız olduğu ve sonradan sahte olarak çizdirildiği konusunda anılan Mahkemeye beyan dilekçesi verildiğini, bu durumun bile, davalı belediyenin müvekkilinin kiracısı ve işletmecisi olduğu işyerinin çalışmasına engel olabilmek amacıyla muaraza çıkaran ve haksız fiil teşkil eden işlemler tesis ettiğini açıkça gösterdiğini ifade ederek; öncelikle müvekkilinin kiracısı ve işletmecisi olduğu işyerinin çalışmasına ve faaliyetine engel olma anlamında çıkarılan muarazanın ihtiyati tedbir kararı verilerek durdurulmasına; davalı belediyenin tarafı olduğu kira sözleşmesine uymamak ve İdare Mahkemelerince verilmiş iptal kararlarını, uygulamamak suretiyle müvekkilin kiracısı ve işlemecisi olduğu işyerinin çalışmasına ve faaliyetine engel olmak amacıyla tesis ettiği "işyeri açma ve çalışma ruhsatının iptali ve işyerinin faaliyetten men'i" şeklindeki "idari işlem ve eylem" olma özelliğini kaybetmiş ve haksız fiile dönüşmüş işlem ve eylemlerle yarattığı muarazanın ve haksız müdahalenin önlenmesine karar verilmesi istemiyle Çankaya Belediye Başkanlığına karşı adli yargı yerinde dava açmıştır.

II-b) Çankaya Belediye Başkanlığı vekili cevap dilekçesinde; Davacı R-Ş İnş.Tur.Gıda Tek.Oto.Org.San. ve Tic.Ltd.Şti.nin tarafından Dikmen Cad.Nazım Hikmet Parkı No.4 adresinde işletilmek istenen lüks lokanta işyerine 3572 sayılı yasa ve 09.03.1989 tarih ve 20103 sayılı Resmi Gazete Yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatına İlişkin Yönetmelik gereği yapılan beyana göre 30.12.2004 tarih 1823 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı verildiğini; dava konusu işyerine ait işlem dosyasında yapılan inceleme sonucunda; söz konusu işyerinin, Nazım Hikmet parkının içinde olması nedeniyle park planı ve projesine uygun olup olmadığı ile lokanta olarak kullanılmasında sakınca bulunup bulunmadığının Küşat Müdürlüğü tarafından Park ve Bahçeler Müdürlüğüne sorulduğunu, gelen 27.01.2005 tarih ve 294 sayılı cevabi yazıda Nazım Hikmet Parkı içindeki lokanta ve şelale kafenin işletilmesi ve mevcut parkın bakım işinin Emlak ve İstimlak Müdürlüğü tarafından ihale edilerek kiraya verildiği, Müdürlüklerince kira sözleşmesi eki, bitkisel bakım onarım ve koruma işi şartname gereğince kontrollüğü denetimi ve idamesi yapılan Dikmen Nazım Hikmet parkının mahalline yapılan kontrolde, mevcut onaylı projesi dışında kiracı tarafından kira sözleşmesinin 9.maddesine aykırı olarak izin alınmaksızın-Parkın Dikmen caddesi girişine yaklaşık (1.50x3.50)m. ebatlarında h=5m. yüksekliğinde ışıklı pano yapıldığı, giriş kapısı sağ ve sol yanlarına (1.00x2.00)m. ebatlarında 2 adet ışıklı pano yapıldığı-Restorana çıkış sağ yanda yaklaşık (6.80x15.00)m. ebadında yeşil alanın iptal edilip, h=1- 1,5m. yüksekliğinde duvar örülerek dolgu yapıldığı ve üzerine parça ve granit malzeme ile kaplanmak suretiyle yaya yoluna katıldığı,-Restoran önüne isabet eden yaklaşık (20.00x2.00)m. ebadında yeşil alanın iptal edilip h=1.50m. yüksekliğinde duvar ile çevrildiği, yeşil alanın doldurularak yaya yolu kotuna getirildiği ve mevcut durumu ile araç park yolu olarak kullanıldığının tespit edildiğinin bildirilmiş olduğunu; ayrıca ilgili şirketin 14.01.2005 tarihinde Küşat Müdürlüğüne vermiş olduğu dilekçesinde, işyerinin lüks sınıf lokanta ruhsatının 1.sınıf olarak değiştirilmesi talebinde bulunması üzerine, ilgiliye 07.02.2005 tarih ve 733-650 sayılı yazıyla proje hilafı hususların giderildiği taktirde müracaatlarının değerlendirileceğinin bildirildiğini, şirket adına beyana göre verilen 30.12.2004 tarih ve 1823 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatının iptali ile işyerinin kapatılması yönünde Küşat Müdürlüğünün teklifi ile Belediye Encümenince 01.03.2005 tarih ve 0621.17 sayılı kararın alındığını; ancak davacı şirketçe Ankara 11.İdare Mahkemenin 07.06.2005 tarih ve Esas No:2005/725 sayılı kararı ile 12.08.2005 tarih ve Esas No:2005/1349 sayılı kararlarına istinaden R-Ş İnş.Tur.Gıda Teks.Oto.Rek.Org.San. ve Tic.Ltd.Şti.adına lüks sınıf lokanta olarak 15.12.2005 tarih ve 1823 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı verildiğini; Ankara 11.İdare Mahkemesinin 31.03.2006 tarih ve 2005/1349 esas nolu, aynı Mahkemenin 31.01.206 tarih ve 2005/725 esas nolu kararında; Keklikpınarı Mahallesi Nazım Hikmet Parkı No:4 adresinde yer alan davacıya ait lokanta için 30.12.2004 tarih ve 1823 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma ruhsatı verildiği, 11.01.2005 tarihinde yapılan denetimde söz konusu yerin lüks sınıf lokanta olarak uygun olmadığı, küşat ruhsatının 1.sınıf olarak değiştirilmesi gerektiğinin belirlendiği, davacının 14.01.2005 tarihli dilekçe ile sınıf değişikliğinde bulunduğu işyerinde insan sağlığı can ve mal güvenliği yönünden inceleme yapılmadığı, kira sözleşmesine aykırı olarak ışıklı pano ve yeşil alan iptal edilerek yaya yolu yapıldığı gerekçesiyle 27.01.2005 tarih ve 424- 408 sayılı yazı ile İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatının iadesinin istenildiği, 01.03.2005 tarih ve 0621.17 sayılı dava konusu Belediye Encümen kararıyla, işyerinin kapatılarak ruhsatının iptal edildiğinin anlaşıldığını; 11.01.2005 tarihinde yapılan denetim sonucu belirlenen eksikliğin giderilmesi için anılan yönetmelik uyarınca davacıya 7 günden az olmamak üzere süre verilmesi ve bu süre sonucunda tekrar denetim yapılarak aykırılığın giderilmediğinin kontrol edilmesi gerekirken doğrudan ruhsatın iptali ve işyerinin kapatılması yönünde tesis edilen dava konusu işlemde hukuka uyarlık görülmediğinin belirtildiğini; ayrıca, işyerinin 1.sınıf lokanta olarak mı yoksa lüks sınıf lokanta olarak işletilmek istendiğine dair dilekçenin en geç 10 gün içerisinde Küşat Müdürlüğüne verilmesi gerektiğini aksi taktirde yargı kararlarının lüks sınıf lokanta olarak uygulanacağının, 26.05.2006 tarih ve 2563-2556 sayılı Küşat Müdürlüğü yazısıyla ilgilisine tebliğ edilerek işyerinin yeniden inceleneceğinin bildirildiğini; 03.07.2006 tarihinde dava konusu işyerinin, Küşat heyetince incelendiğini ve tespit edilen eksikliklerin giderilmesi için davacı şirkete 10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı işyeri açma ve çalışma ruhsatlarına ilişkin yönetmelik gereği 15 gün süre verildiğinin 04.07.2006 tarih ve 3372-3076 sayılı Küşat Müdürlüğü yazısıyla bildirilmiş olduğunu; verilen süre sonunda; işyerinin, küşat heyetince yeniden incelendiğini, daha önce belirlenen eksikliklerin giderildiğini, ancak 20.06.2006 tarih ve 3067-2802 sayılı Küşat Müdürlüğü yazısına cevaben Park ve Bahçeler Müdürlüğünün 03.07.2006 tarih ve 2590 sayılı cevabi yazısında Dikmen caddesi Keklikpınarı mevkii Nazım Hikmet Parkı içi No:4'de bulunan işyerinin 26.01.2005 tarihli tutanakta belirtilen proje hilafı hususlarının giderilmediğinin anlaşıldığı; bu nedenle davacı R-Ş İnş.Tur.Gıda Teks.Oto.Rek.Org.San. ve Tic.Ltd.Şti. adına Ankara 11.İdare Mahkemesinin 09.11.2005 tarih ve 2005/725 esas numaralı Yürütmeyi durdurma kararı gereğince verilmiş olan 15.12.2005 tarih ve 1823 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma ruhsatının Park ve Bahçeler Müdürlüğü tarafından tutulmuş olan 26.01.2005 tarihli tutanakta belirtilen hususların giderilmemiş olması nedeniyle iptali ve işyerinin faaliyetten menine karar alınmak üzere konu Encümene iletilmiş, Encümenin 17.08.2006 tarih ve 4023.22 sayılı kararıyla 15.12.2005 tarih ve 1823 sayılı İşyeri açma ve çalışma ruhsatının iptal edilerek faaliyetten men kararı alındığını; Zabıta Müdürlüğünce Küşat Müdürlüğünün 27.01.2005 tarih ve 1874 - 424/408 sayılı yazısına istinaden, 30.12.2004 tarih ve 1823 sayılı işyeri açma ve çalışma ruhsatının alınarak Küşat Müdürlüğüne iade edilmesinin istenildiğini, ancak davacı tarafından ruhsatın iade edilmeyeceğinin bildirildiğini; bunun üzerine Küşat Müdürlüğünce ruhsatın

iptali ile işyerinin kapatılması için konunun 21.02.2005 tarih ve 2097-993 sayılı yazı ile Belediye Encümenine sunulduğunu, Belediye Encümeninin 01.03.2005 tarih ve C/2005/0621.17 sayılı kararı ile işyerinin kapatılarak ruhsatının iptaline karar verildiğini ifade ederek; haksız ve yasal dayanaktan yoksun davanın reddine karar verilmesi gerektiği savunulmuştur.

II-ca) Ankara 23. Asliye Hukuk Mahkemesi; 21.11.2006 gün ve E:2006/380, K:2006/309 sayı ile, davalı idare tarafından gerçekleştirilen işlemin, 2577 sayılı Yasanın 2 maddesinde düzenlenen idari işlem niteliğinde olduğu, davaya idari yargıda bakılması gerektiğinden bahisle görevsizlik kararı vermiş; kararın davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 14. Hukuk Dairesi; 09.05.2008 gün ve E:2008/5128, K:2008/6088 sayı ile; davanın, kişisel hakka dayalı elatmanın önlenmesi isteğine ilişkin olduğu, davacı ve davalı yan arasında 12.012004 tarihli hasılat kira sözleşmesi düzenlendiği ve özel hukuk ilişkisi kurulduğu; davacının, bu sözleşmeden kaynaklanan haklarını davalı idarenin haksız, eylem ve işlemlerinden dolayı kullanamadığını ileri sürerek idarenin yarattığı muaraza ve müdahalenin önlenmesini istediği; idarenin 15.8.2006 tarihli Encümen Kararı ile davacının kiraladığı iş yerinin çalışma ruhsatını iptal ettiği, Mahkemenin de belirttiği gibi bu işlemin idari bir işlem olduğu; bilindiği gibi; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırları başlıklı 2. maddesinin (a) bendinde, idari işlemler hakkında, yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaati ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, (b) bendinde de idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davalarının idari yargının görev alanı içinde sayıldığı; ancak somut olayda, idari işlemin haksızlığı usulsüzlüğü ve buna bağlı olarak da iptali isteğinin bulunmadığı; sadece sürekli iş yeri çalışma ruhsatlarının iptali ile, özel hukuktan kaynaklanan hakkın kullanılmadığı iddiası ve buna bağlı muarazanın önlenmesi isteğinin bulunduğu; bu isteğin incelenme yerinin ise adli yargı olduğu; Mahkemece bu yön göz ardı edilerek idari yargının görevli olduğundan bahisle reddinin doğru olmadığı gerekçesiyle; davacının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün bozulmasına karar vermiş; davalı idare vekilinin karar düzeltme istemi ise aynı Dairenin 9.10.2008 gün ve E:2008/10159, K:2008/11255 sayılı kararıyla reddedilmiş; Mahkeme bozma kararına uyarak işin esasını incelemiştir.

II-cb) ANKARA 23.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 26.5.2009 gün ve E: 2008/396, K:2009/162 sayı ile, davacının iddiası ile davalının savunmasına yer verdikten sonra, aynen; "(…)

GEREKÇE: Dava, davalının idari işlem ve eylemle yarattığı muarazanın ve müdahalenin önlenmesinden ibarettir.

Davacı ve davalı yan arasında 12.01.2004 tarihli hasılat kira sözleşmesi düzenlenmiş ve özel hukuk ilişkisi kurulmuştur. Davacı, bu sözleşmeden kaynaklanan haklarını davalı idarenin haksız eylem ve işlemlerinden dolayı kullanamadığını ileri sürerek idarenin yarattığı muaraza ve müdahalenin önlenmesini istemektedir.

Tarafların delilleri toplanılmış, yapılan yargılama sonunda davaya bakmaya idari yargı görevli olduğundan yargı yolu yönünden davanın reddine karar verilmiştir.

Davacı tarafın temyizi üzerine iş bu karar Yargıtay 14. Hukuk Dairesinin 9.5.2008 Tarih, 2008/5128 Esas, 2008/6088 Karar sayılı ilamı ile "Somut olayda idari işlemin haksızlığa usulsüzlüğü ve buna bağlı olarak da iptal isteği yoktur. Sadece sürekli işyeri çalışma ruhsatlarının iptali ile özel hukuktan kaynaklanan hakkın kullanılmadığı iddiası ve buna bağlı muarazanın önlenmesi isteği vardır. Bu isteğin inceleme yeri ise adli yargıdır. Mahkemece bu yön göz ardı edilerek idari yargının görevli olduğundan bahisle reddi doğru olmamıştır." gerekçesi ile bozularak gelmekle usul ve yasaya uygun bulunan bozma ilamına uyulmuş, yeniden yargılama yapılmıştır.

Ankara 10. Sulh Hukuk Mahkemesinin 2005/1409 Esas sayılı dosyası delil olarak gösterilmekle getirtilmiş, incelenmesinde davacı Çankaya Belediyesinin, davalı R.Ş..... Ltd. Şti. ne karşı davalının Nazım Hikmet Parkındaki restorant ve şelale cafenin kiracısı olduğunu, kira sözleşmesinin 9. Maddesine aykırı izin almaksızın eklentiler yaptığını, verilen süre içinde bu eklentileri kaldırmadığından dolayı tahliyesini istediği;- mahallinde keşif yapılıp bilirkişilerden rapor alındığı, yapılan yargılama sonunda akde aykırılık oluşturduğu iddia edilen hususların akde aykırılık koşullarını taşımadığı anlaşıldığından davanın reddine karar verildiği, bu kararın Yargıtayca onanıp kesinleştiği anlaşılmıştır.

Davacının Çankaya ilçesi, Dikmen, Keklikpınarı Mahallesi, Nazım Hikmet Parkı alanı içerisinde bulunan restorant ve şelale cafenin işletmesini davalı belediye başkanlığınca 04.12.2003 talihinde yapılan ihale ile aldığı, aldıktan sonra harcama yaparak turizm deneme işletme belgesi almak amacı ile kullanıma uygun hale getirdiği ancak davalı belediye tarafından bu belgenin verilmediği, lokanta işyerine verilen lüks sınıf işyeri açma ve çalıştırma ruhsatının iptal edildiği, davacının 1.Sınıf Lokanta ruhsatı taleplerinin de kabul edilmediği, bunun üzerine iptal davaları açtıkları, bu davaların davacıların lehlerine sonuçlandığı, davacının işyerlerinin lüks sınıf lokanta niteliğinde olduğundan bununla ilgili çalışma ruhsatının verilmesi için belediyeye başvurdukları, 30.12.2004 tarihinde bu ruhsatın verildiği, davacının daha sonra 1. sınıf lokanta için sınıf değişikliği talebinde bulunduğu, bu taleplerinin de 07.02.2005 tarihli yazılarıyla park mahallinde mevcut onaylı proje dışında kiracı tarafından kira sözleşmesinin 9. Maddesine aykırı olarak izin almaksızın bazı eklentiler yapıldığının belirtilerek kabul edilmediği, bunların en kısa zamanda giderilmesinin istenildiği, belediye encümeninin 1.3.2005 tarihli kararı ile hem işyeri açma ve çalıştırma ruhsatının iptal edildiği, hem de işyerinin 1. sınıf lokanta olarak faaliyet göstermesi talebinin reddedildiği, bu konuda Ankara 11. İdare Mahkemesinde iptal davası açtıkları, Ankara 11. İdare Mahkemesinde kararın iptal edildiği, belediyenin bu kez davacının seçimleri doğrultusunda lüks sınıf lokanta ruhsatı verdiği, işyerini çalıştırmaya başladıkları, belediyenin 06.07.2006. tarihinde yazı göndererek proje hilafı hususların varlığı iddiasını tekrar ederek bunların giderilmesini talep ettiği, yaklaşık 1 ay sonra da 15.08.2006 tarihli encümen kararı ile daha önce verilen işyeri ve çalışma ruhsatının iptal edilmesine ve işyerinin faaliyetten men'ine karar verdiği anlaşılmıştır.

Davalı, davacı tarafından kira sözleşmesinin 9. Maddesine aykırı olarak eklentiler yapıldığını belirtmişse de bu husus Ankara 10. Sulh Hukuk Mahkemesinin 2005/1409 Esas sayılı dosyasında incelenmiş, davalının ileri sürdüğü hususların akde aykırılık koşullarını taşımadığına karar verilmiş ve bu husus kesinleşmiştir. Davalı belediyenin davacı kiracının sık sık işyeri ve çalıştırma ruhsatını iptal etmesi, lüks sınıf işyeri açma ve çalıştırma ruhsatını iptal etmesi, Ankara 11.İdare Mahkemesinin 31.01.2006 ve 31.03.2006 tarihli iptal kararlarından sonra da proje hilafı hususların varlığının ileri sürülmesi, tekrar 15.08.2006 tarihli encümen kararı ile işyerinin çalışma ruhsatının iptal edilmesi ve işyerinin faaliyetten men'ine karar verilmesi şeklindeki bu işlemlerin davacının özel hukuktan kaynaklanan haklarının kullanmasına engel olmak amacına yönelik haksız fiile dönüşmüş işlem ve eylemler olduğu mahkememizce kabul edilerek davanın kabulüne karar verilmesi gerekmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

Davanın kabulü ile, Çankaya ilçesi, Dikmen ve Keklikpınarı, Nazım Hikmet Parkı içinde bulunan halen davacının tasarrufunda bulunan restorant ve şelale cafeye davalının yaptığı müdahalenin men'ine ve muarazanın men'ine…" karar vermiş; temyiz edilmesi üzerine bu karar Yargıtay 14. Hukuk Dairesinin 5.11.2009 gün ve E:2009/10683, K:2009/12210 sayılı kararı ile onanmış ve mahkeme kararı kesinleşmiştir.

III-a) R-Ş İnş.Tur.Gıda Teks.Oto.ve Rekl.Org.San. ve Tic.Ltd.Şti. vekili 23.12007 tarihli dava dilekçesinde; Çankaya ilçesi, Dikmen-Keklikpınarı Mahallesi 27338-27341 adalar arasındaki rekreasyon(Nazım Hikmet Parkı) alanı içerisinde bulunan restaurant ve şelale kafenin, Çankaya Belediye Başkanlığınca 04.12.2003 tarihinde yapılan ihale ile müvekkili şirkete üç yıl süre ile kiraya

verildiğini; müvekkili şirket tarafından 1.sınıf Lokanta işyerine Turizm İşletme Belgesi alınabilmesi gayesiyle davalı Kültür ve Turizm Bakanlığına başvurulduğunu; Bakanlık yetkilileri tarafından yerinde inceleme yapıldıktan sonra, müvekkili şirkete belirlenen eksikliklerin giderilmesi halinde Turizm Deneme İşletme Belgesinin verilmesi anlamında bir sorun olmadığının belirtilmesi üzerine; müvekkili şirket tarafından tesise 450-500 milyar arası masraf yapılarak davalı idarenin istediği her eksiklik giderilerek 05.05.2004 tarihinde Turizm İşletme Belgesinin verilmesi için başvuru yapılmasına rağmen, yerel seçimler ile Çankaya Belediyesinde görevine başlayan yeni yönetimin bütün engellemelerine rağmen ancak 27.02.2006 tarihinde Turizm İşletme Belgesini alabildiklerini; keza müvekkili şirket tarafından ihale ile kiralanan lokanta işyeriyle ilgili Belediyeye yapılan başvuru üzerine ise, ilk defa Çankaya Belediyesince 30.12.2004 tarih ve 1823 sayılı lüks sınıf lokanta İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı verilmiş olduğunu; bu anlamda Belediyenin Küşat Müdürlüğü tarafından müvekkilinin kiracısı olduğu işyerinin, lüks sınıf lokantaya uygun olup-olmadığı konusunda 11.01.2005 tarihinde incelemeye gelindiğini; bu incelemede İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına ilişkin Yönetmelikte "Lüks Sınıf Lokanta" kriterlerinin açıkça belli olmadığı, bu nedenle kiralanan tesisin 1.sınıf lokantaya daha uygun olduğu, dolayısıyla müvekkil şirket yetkilisine 1. sınıf lokanta için sınıf değişikliği talebinde bulunulmasının daha iyi olacağının belirtilmesi üzerine, müvekkili şirket yetkilisi tarafından da 14.1.2005 ve 190 sayılı dilekçe ile müracaat edilerek sınıf değişikliği talebinde bulunulduğunu, belediyenin küşat heyetince 18.01.2005 tarihinde işyerinde yapılan incelemede birinci sınıf lokanta ruhsatı alma konusunda hiçbir sorun olmadığı belirtilerek "uygun görüş" ihtiva eden rapor düzenlendiğini; bütün bunlara rağmen, yukarıda da belirttikleri gibi, yaklaşık üç yıl önceki yerel seçimle göreve gelen yeni Belediye yönetimi tarafından, müvekkili şirketin tahliye edilebilmesi amacıyla, kiralanan işyerinde proje hilafı değişiklikler yapıldığı, parktaki yeşil alanların yaya yoluna ve otoparka katıldığı gibi gerçek olmayan iddialarda bulunulmaya başlandığını, böylece hem kesinleşen işyeri açma ve çalışma ruhsatının iptalinin amaçlandığı, hem de tahliye sebebi yaratılmaya çalışıldığı; aslında kesinleşmesi nedeniyle iptal edilmesi mümkün olmayan 30.12.2004 tarih ve 1823 sayılı işyeri açma ve çalışma ruhsatının Encümen kararı ile iptal edildiğini; bahse konu bu olaylardan sonra, birinci olarak, müvekkili şirkete ait işyerine beyan üzerine verilen lüks sınıf lokanta sınıfına ait, işyeri açma ve çalışma ruhsatının iptaline ilişkin belediye encümen kararının iptali için iptal davası açtıklarını; açılan bu dava kabul edilerek, Ankara 11.İdare Mahkemesinin 31.01.2006 tarih ve 2005/725 E., 2006/113 K. sayılı kararı ile İşyeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatının iptaline ilişkin Belediye işleminin iptal edildiğini; keza müvekkili şirketin kiracısı olduğu işyerine beyan üzerine verilen lüks sınıf lokanta işletmeciliğine ilişkin 30.12.2004 tarih ve 1823 sayılı işyeri açma ve çalışma ruhsatının, belirtilen şekilde Encümen kararı ile iptal edilmesi üzerine, henüz yukarıda bahsi geçen Ankara 11.İdare Mahkemesinin 31.01.2006 tarih ve 2005/725 E., 2006/113 K. sayılı kararı hükme bağlanmadan önce, müvekkil şirket tarafından işyerinin kapalı kalmaması için Belediyeye tekrar başvurularak, bu kez kiracı olunan işyerine sınıf değişikliği yoluyla 1. sınıf lokanta ruhsatı verilmesi için 11.03.2005 tarih ve 923 sayılı dilekçe ile başvuruda bulunulduğunu; ancak müvekkili şirkete ait işyerine ruhsat vermeme suretiyle tahliyeyi gerçekleştirmeyi arzulayan belediyenin, bu kez tesis ettiği 15.3.2005 tarih ve 17-04/L-1/1823 1684-1535 sayılı işlem ile 1.sınıf lokanta ruhsatı verilmesi yönündeki başvuruyu da reddettiğini; keza müvekkili şirkete ait işyerine sınıf değişikliği yoluyla talep edilen 1. sınıf lokanta sınıfına dair işyeri açma ve çalışma ruhsatı isteminin de reddedilmesi üzerine; ikinci olarak, belediyenin birinci sınıf lokanta ruhsatı vermeme yönündeki 15.3.2005 tarih ve 17-04/L-1/1823 1684-1535 sayılı işleminin iptali için de dava açıldığını, açılan bu davanın da kabul edildiğini, Ankara 11.İdare Mahkemesinin 31.03.2006 tarih ve 2005/1349 E., 2006/712 K.sayılı kararı ile davalı belediyenin birinci sınıf lokanta işletmeciliği için işyeri açma ve çalışma ruhsatı vermemesi yönündeki işleminin de iptal edildiğini; müvekkili şirket lehine olan bahse konu yargı kararlarından sonra, Çankaya Belediyesi tarafından müvekkili şirkete tebliğ edilen 26.05.2006 tarih ve 22-04/A-2/2560-2356 sayılı yazı ile bu kez müvekkili şirketin, lüks sınıf lokanta ruhsatı ile birinci sınıf lokanta ruhsatından hangisini tercih ettiğinin sorulduğunu; bu yazıya verilen 04.07.2006 tarih ve 12583 sayılı cevabi dilekçe ile tercihlerinin lüks sınıf lokanta ruhsatı olduğu, ancak gerekli görülürse sınıf değişikliği yoluyla birinci sınıf lokanta ruhsatının da talep edilebileceğinin bildirildiğini; müvekkili şirket tarafından bu şekilde tercih edilen lüks sınıf lokanta ruhsatı ile müvekkilinin kiracısı olduğu işyeri tekrar çalıştırılmaya başlanmışken; Çankaya Belediyesi tarafından yukarıda bahsi geçen Ankara 11.İdare Mahkemesinin 31.01.2006 tarih ve 2005/725 E., 2006/113 K. ile yine Ankara 11.İdare Mahkemesinin 31.03.2006 tarih ve 2005/1349 E., 2006/712 K. sayılı iptal kararlarına konu olan işlemlerin gerekçesi ile aynı olacak şekilde, "idari" olma vasfını kaybeden ve "haksız fiil" dönüşen işlemler tesis edilerek, yeniden işyerinin kapatılması ve ruhsatının iptal edilmesine yönelik işlemler yapılması sonucunda, müvekkili şirkete tebliğ edilen 06.07.2006 tarih ve 22-04-A/2 3431-3134 sayılı yazı ile geçmişte gerçek dışı olarak yaratılan proje hilafı hususların varlığı iddiası aynen tekrarlanmak suretiyle, bahse konu proje hilafı hususların giderilmesi, aksi halde yaptırım uygulanacağının bildirildiğini; bu yazıdan yaklaşık bir ay sonra da yargı kararlarının uygulanmadığı anlamına gelen ve haksız fiil teşkil eden müvekkili şirkete ait lokanta işyerine verilen 15.12.2005 tarih ve 1823 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatının iptal edilmesine ve işyerinin faaliyetten men'ine ilişkin Çankaya Belediyesinin Başkanlık Makamına ait 16.08.2006 tarih ve 3961 sayılı Olur ile 15.08.2006 tarih ve C/2006/4002.22 sayılı Encümen kararının tesis edilmesi sağlandığı gibi, Çankaya Belediyesinin durumu davalı idareye yazılı olarak bildirmesi üzerine de, davalı bakanlık tarafından "...işyeri açma ve çalışma ruhsatının ilgili belediyesince iptal edildiği..." gerekçesiyle dava konusu 21.12.2006 tarih ve 205776 sayılı makam oluru tesis edilerek, müvekkil şirkete ait Turizm İşletme Belgesinin iptal edilmiş olduğunu; bu anlamda dava konusu işlemi irdelemeden önce, dava konusu işlemin gerekçesi yapılan Belediye işlemi yönünden öncelikle belirtmek istedikleri hususun, müvekkili şirket lehine olan yargı kararlarına rağmen, Çankaya Belediyesi tarafından yeniden tesis edilen aynı nitelikteki bahse konu işyeri açma ve çalışma ruhsatının iptal edilmesine ve işyerinin kapatılmasına ilişkin işlemin, açıkça idari yargı kararlarının yerine getirilmemesi anlamına geldiği gibi, tesis eden ilgililer tarafından da suç niteliğini taşıdığını; gerçekten de Anayasa'nın 2.maddesine göre Türkiye Cumhuriyetinin Demokratik, Sosyal bir Hukuk Devleti olduğunu, Hukuk Devletinin insan hak ve özgürlüklerini ön planda tutan, bu hakları koruyucu, adaletli bir hukuk düzeni kuran ve bunu sürdürmekle kendini yükümlü sayan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yönetenlerin her türlü işlem ve eylemlerini yargı denetimine tabi tutan bir devlet olduğunu; dolayısıyla bireylerin devlete karşı güven duyabilmeleri, maddi ve manevi varlıklarını serbestçe, korkusuzca geliştirebilmelerinin, ancak hukuk güvenliğinin sağlandığı bir sistem içinde olacağını; bu durum karşısında Hukuk Devleti ilkelerinin yaşamda tutulması, amacının sağlanması için bağımsız yargı kararlarına uymanın kaçınılmaz bir zorunluluk olduğunu; bu nedenledir ki, yasa koyucunun, Anayasa'nın 125.ve 138.maddesinde idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunu açık tuttuğunu, yasama ve yürütme organları ile idarenin Mahkeme kararlarına uyma zorunluluğunda olduğunu hükme bağladığını; bu hukuki nitelendirme kapsamında, müvekkili şirket tarafından Yargı kararlarını yerine getirmeyen Belediye Personeli aleyhine Ankara 4.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2006/362 E.sayılı dosyası ile Anayasanın 138. maddesi ve 2577 sayılı İ.Y.U.K'nun 28. maddesi gereğince manevi tazminat davası açıldığı gibi; ayrıca yargı kararlarının uygulanmadığı anlamına gelen işyeri Açma ve Çalışma Ruhsatının iptal edilmesine ve işyerinin faaliyetten men'ine ilişkin Çankaya Belediyesi Başkanlık Makamınca tesis edilen 16.08.2006 tarih ve 3961 sayılı Olur ile 15.8.2006 tarih ve C/2006/4002.22 sayılı Encümen kararının iptali için Ankara 1.İdare Mahkemesi'nin 2006/2001 E.sayılı dosyası ile iptal davası açılmış olduğunu; Ankara 1.İdare Mahkemesince 31.10.2006 tarih ve 2006/2001 E. sayılı yürütmeyi durdurma kararı verilmesi üzerine, bahse konu karar gereğince de yeniden ilgili belediyeden ve 1823 sayılı lüks sınıf lokantaya ilişkin işyeri açma ve çalışma ruhsatı alındığını; görüldüğü gibi, davalı idare tarafından müvekkil şirkete daha önce verilen 27.02.2006 tarih ve 10356 sayılı Turizm İşletme Belgesinin iptaline gerekçe yapılan, Belediye Ruhsatının iptaline ilişkin Çankaya Belediyesinin 16.08.2006 tarih ve 3961 sayılı Başkanlık Makamı Oluru ile 15.08.2006 tarih ve C/2006/4002.22 sayılı Encümen kararının, daha önce hükme bağlanan Ankara 11.İdare Mahkemesinin 31.01.2006 tarih ve 2005/725 E- 2006/113 K. ile yine Ankara 11.İdare Mahkemesinin 31.03.2006 tarih ve 2005/1349 E-2006/712 K.sayılı iptal kararlarının uygulanmadığı anlamına geldiği gibi; ayrıca belediye ruhsatının iptaline ilişkin Çankaya Belediyesinin 16.08.2006 tarih ve 3961 sayılı Başkanlık Makamı Oluru ile 15.08.2006 tarih ve C/2006/4002.22 sayılı Encümen kararının yürütülmesinin de açılan iptal davası sonucu Ankara 1.İdare Mahkemesi'nin 31.10.2006 tarih ve 2006/2001 E. sayılı kararıyla durdurulduğunu ve sonuçta

önceki belediye ruhsatının devamı mahiyetinde olan 11.12.2006 ve 1823 sayılı lüks sınıf lokantaya ilişkin işyeri açma ve çalışma ruhsatının tekrar alındığını; bilindiği üzere, yürütmeyi durdurma kararlarının da esas hakkındaki kararlar gibi, dava konusu edilen işlemi doğduğu andan itibaren hukuk aleminden sildiğini; bu nedenle yürütülmesi durdurulan Çankaya Belediyesinin 16.08.2006 tarih ve 3961 sayılı Başkanlık Makamı Oluru ile 15.08.2006 tarih ve C/2006/4002.22 sayılı Encümen kararının, hiç doğmamış kabul edilmesi, idarenin eski duruma avdet etmesinin gerektiğini; dolayısıyla müvekkili şirkete ait işyerine davalı idare tarafından daha önce verilen Turizm İşletme Belgesinin iptaline ilişkin 21.12.2006 tarih ve 205776 sayılı makam olurunun dayanağı olan Belediye Ruhsatının iptaline ilişkin işleminin yürütülmesinin, Ankara 1.İdare Mahkemesi'nin 31.10.2006 tarih ve 2006/2001 E.sayılı kararı ile durdurulduğuna göre, doğal olarak dava konusu Turizm İşletme Belgesinin iptaline ilişkin davalı idare İşleminin de dayanağının kalmamış olduğunu; kaldı ki, idarenin Kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğuna ilişkin Anayasa kuralı gereğince Ankara 1.İdare Mahkemesi'nin 31.10.2006 tarih ve 2006/2001 E.sayılı yürütmeyi durdurma kararının, Çankaya Belediyesini bağladığı gibi davalı bakanlığı bağladığı konusunda da kuşku olmadığını; keza dava konusu işlemin tesisine gerekçe yapılan Belediye işleminin yasa ve usule aykırı olduğunun Ankara 1.İdare Mahkemesi'nin 31.10.2006 tarih ve 2006/2001 E.sayılı yürütmeyi durdurma kararı ile sabit olması karşısında, dava konusu işlemin hukuki dayanağı olan 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanu'nun 34.maddesinin (e) bendindeki "yatırım ve işletme döneminde tesisin belgelendirmeye esas vasıflarını yitirmiş olması..." hükmünün somut olayda gerçekleşmediğinin de kolaylıkla anlaşıldığını ifade ederek; öncelikle dava konusu işlemin Yürütülmesinin durdurulmasına, müvekkili şirkete ait 1.sınıf Lokanta işyeriyle ilgili 27.02.2006 tarih ve 10356 sayılı Turizm İşletme Belgesinin iptaline ilişkin dava konusu 21.12.2006 tarih ve 205776 sayılı davalı işleminin (makam oluru) iptaline karar verilmesi istemiyle Kültür ve Turizm Bakanlığına karşı, idari yargı yerinde dava açmıştır.

III-b) Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından verilen cevap dilekçesinde; Sur Et ve Balık Lokantası isimli tesise, 27.02.2006 tarih ve 36237 sayılı Bakanlık Makam Oluru ile 1. Sınıf Lokanta Turizm İşletmesi Belgesi verildiğini ve Çankaya Belediye Başkanlığı'na da 10.03.2006 tarih ve 34058 sayılı yazı yazılarak tesise ilişkin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı ile ilgili olarak 5393 ve 3572 sayılı Kanunlar ve ilgili mevzuat çerçevesinde Belediye tarafından yapılacak olan değişiklik ve iptalin Bakanlıklarına bildirilmesinin istenildiğini; tesisin, 27.02.2006 tarih ve 10356 sayılı 1. Sınıf Lokanta Turizm İşletmesi Belgesi ile faaliyet gösterdiği sırada Bakanlıklarına ulaşan Çankaya Belediye Başkanlığı'nın 03 Kasım 2006 tarih ve 15573 sayılı yazısında özetle; tesise ilişkin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı'nın 16.08.2006 tarih ve 3961 sayılı Olurları ile iptal edildiğinin belirtildiğini; ilgili Belediyesinin Bakanlığa ulaşan söz konusu yazısı üzerine, tesise ilişkin 17.11.2006 tarih ve 27-62-1949 sayılı Araştırma ve İnceleme Raporunun tanzim edildiğini; söz konusu rapor ile tesisin belge almaya esas vasfını yitirmiş olduğu hususundan hareketle, tesise ilişkin Turizm İşletmesi Belgesinin 2634 sayılı Kanun'un 34 üncü maddesinin (e) fıkrası hükmü uyarınca iptal edilmesinin önerildiğini; bunun üzerine tesisin belgesinin Bakanlığın 21.12.2006 tarih ve 205776 sayılı Makam Oluru ile iptal edildiğini; davacı şirket adına Bakanlıklarına intikal ettirilen 18.01.2007 giriş tarihli dilekçe içeriğinde özetle; tesise ilişkin turizm işletmesi belgesinin iptal edilmesine gerekçe yapılan, Çankaya Belediyesi'nin 16.08.2006 tarih ve 3961 sayılı Makam Oluruna karşı, Ankara 1. İdare Mahkemesi'nce verilen 31.10.2006 tarih ve 2006/2001 E. sayılı yürütmeyi durdurma kararı üzerine, 11.12.2006 tarih ve 1823 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı'nın yeniden alındığı, bu nedenle Bakanlıklarınca tesis edilmiş olan belge iptalinin geri alınmasının istenildiğini; bu dilekçeye verilen 31.01.2007 tarih ve 14995 sayılı cevap yazısında; söz konusu Mahkeme kararının ilgili Belediyesine karşı açılan İşyeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatı'nın iptalinin yürütmesinin durdurulmasına yönelik olması, turizm işletmesi belgesinin iptaline yönelik olarak Bakanlıkları aleyhine açılan herhangi bir mahkeme kararının olmaması nedeniyle, belge ihyasına yönelik talebin Bakanlıklarınca uygun görülmediğinin bildirildiğini; bu arada girişimci tarafından gönderilen 22.01.2007 giriş tarihli dilekçe ve ekindeki İlgili Belediyesince mahkeme kararı gereği yeniden düzenlenen İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı ile, 1. Sınıf Lokanta Turizm İşletmesi Belgesi talebinde bulunulduğunu; bu talebin olumlu sonuçlanmasıyla birlikte, girişimcinin Bakanlıkları aleyhine söz konusu davayı açması nedeniyle belgelendirme işleminin durdurulduğunu; tesise ilişkin düzenlenmiş olan 17.11.2006 tarih ve 27-62-1949 sayılı Araştırma ve İnceleme Raporu'nda da belirtildiği üzere; Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğin 6 ncı maddesinde "... İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatına dair yetkili idareden olumsuz görüş gelmesi halinde tesis belgeye esas vasfını yitirmiş olacağından 2634 sayılı Kanun'un 34 üncü maddesinin (e) bendi hükmü uyarınca belgesi iptal edilir" ifadesinin yer aldığını; söz konusu açıklamalar doğrultusunda tesise ait işyeri açma ve çalışma ruhsatının ilgili belediyece iptal edilmiş olması hususu göz önünde alındığında, tesisin belge almaya esas vasfını yitirmiş olması nedeniyle belgesinin Bakanlıklarınca iptal edilmiş olduğunu; dava dilekçesinde ayrıca; turizm belgesinin iptali kararının davacı şirketin büyük miktarda maddi zarara uğramasına neden olacağının belirtildiğini; işyerinin ticari faaliyette bulunmasında Bakanlıklarınca verilen turizm işletmesi belgesinin bulunması yönünde bir koşul bulunmadığını, tesisin işletilebilmesi için işyeri açma ve çalışma ruhsatının bulunmasının yeterli olduğunu, bu nedenden dolayı tesisin turizm belgesinin iptal edilmesinin maddi kayıplara yol açacağı hususunun yerinde olmadığını ifade ederek; davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

III-ca) Ankara 16. İdare Mahkemesi: 5.11.2007 gün ve E:2007/270 K:2007/1263 sayı ile, davanın, davacı şirket tarafından, 1. Sınıf Lokanta olarak işletilen işyerine ait 27.02.2006 gün ve 10356 sayılı Turizm İşletme Belgesi'nin iptal edilmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanlığının 21.12.2006 gün ve 2005776 sayılı işleminin iptali istemiyle açıldığı; 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nda; Turizm sektöründe faaliyet gösteren turizm işletmelerine Turizm İşletme Belgesi vermeye yetkili makam olarak davalı Bakanlığın gösterildiği, Kanun'un 34/e maddesinde ise; Tesisin yatırım veya işletme döneminde belgelendirilmesine esas niteliklerini önemli ölçüde kaybetmiş olması halinde Turizm İşletme Belgesi'nin Bakanlıkça iptal edileceğinin hüküm altına alındığı; idari işlemlerin unsurlarından birinin de sebep unsuru olduğu; nitekim 2577 sayılı Kanun'da da idari işlemlerin sebep unsuruna aykırı olduklarından dolayı iptal davasına konu olabileceklerinin hüküm altına alındığı, sebebin, idareyi bir işlem yapmaya sevk eden hukuki veya fiili etken olduğu; bu etkenlerin, idari işlemden önce geldiği ve onun dışında yer aldığı, idareyi dava konusu işlemi yapmaya yönelten neden olarak gösterilen işlemin sakat olmasının, dava konusu yapılan esas işlemi de sebep yönünden sakatlayacağı; olayda, Çankaya Belediyesince verilen, işyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı'nın proje hilafı hususların giderilmediğinden bahisle iptal edilmesi üzerine 2634 sayılı Kanun'un 34/e maddesi uyarınca Turizm İşletme Belgesinin davalı Bakanlıkça iptal edildiği anlaşılmakta ise de; dava konusu işleme dayanak teşkil eden ve sebep unsurunu oluşturan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatının iptaline ilişkin işlemin Ankara 1 İdare Mahkemesinin 22.5.2007 tarih ve E: 2006/2001, K:2007/1447 sayılı kararıyla iptal edilmesi karşısında dayanağı ortadan kalkan davalı idare işleminde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle; dava konusu işlemin iptaline karar vermiş; bu kararın temyiz edilmesi üzerine Danıştay 6.Dairesi: 16.2.2010 gün ve E:2008/757, K:2010/1447 sayı ile, dava konusu işleme dayanak teşkil eden işyeri açma ve çalışma ruhsatının iptaline ilişkin işlemin Ankara 1.İdare Mahkemesi'nin 22.5.2007 günlü, E:2006/2001, K:2007/1447 sayılı kararıyla iptal edilmesi karşısında, dayanağı ortadan kalkan davalı idare işleminde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle, dava konusu işlemin iptaline karar verildiği, bu kararın davalı idare tarafından temyiz edildiği; anılan mahkeme kararının Danıştay 8. Dairesinin 26.5.2009 günlü, E:2007/8212, K:2009/3412 sayılı kararıyla bozulduğu anlaşıldığından, İdare Mahkemesince bu husus göz önünde bulundurularak yeniden bir karar verilmesinin gerekmekte olduğu gerekçesiyle; Ankara 16. İdare Mahkemesinin 5.11.2007 günlü, E:2007/270, K:2007/1263 sayılı kararının BOZULMASINA karar vermiş; karar düzeltme istemi ise Danıştay 14.Dairesinin 6.2.2012 gün ve E:2011/6035, K:2012/384 sayılı kararıyla reddedilmiştir. Mahkeme bozma kararına uymuştur.

III-cb) ANKARA 16.İDARE MAHKEMESİ: 29.5.2012 gün ve E:2012/484, K:2012/891 sayı ile aynen; "(…)Dava, davacı şirket tarafından, 1. Sınıf Lokanta olarak işletilen işyerine ait 27.02.2006 gün ve 10356 sayılı Turizm İşletme Belgesi'nin iptal edilmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 21.12.2006 gün ve 205776 sayılı işleminin hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istemiyle açılmıştır.

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun 3/c maddesinde; Belediye hudutları ve mücavir alan içinde kalan işyeri ve işletmelere büyükşehir belediyesi olan yerlerde büyükşehir belediye başkanlıklarının, sıhhi ve sair işletmelere ise, büyükşehir belediyesi içinde kalan diğer belediyelerin işyeri açma ve çalışma ruhsatı vermeye yetkili olduğu belirtilmiş; 4. maddesinde ise; 3. maddede belirtilen mercilerin, izin verilmesi için yapılacak beyan ve incelemelerde aşağıda öngörülen kriterlere göre düzenlenecek yönetmeliği esas alacakları; bu kriterlerin; insan sağlığına zarar vermemek, çevre kirliliğine yol açmamak, yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemelere aykırı davranmamak olduğu; 6. maddesinin 2. fıkrasında da; ruhsat verilmesini takiben yapılacak kontrol ve denetimlerde, 4. maddede belirtilen yönetmelikte öngörülen kriterlere aykırı beyan ve durumun tespiti halinde; verilmiş olan ruhsatın, ilgili mevzuattaki hükümler çerçevesinde yetkili merci veya mülki idare amirince iptal edilerek işyerinin kapatılacağı ve ilgililer hakkında ayrıca işlem yapılacağı hükme bağlanmıştır.

2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu'nun 34/(e) maddesinde ise; tesisin yatırım veya işletme döneminde belgelendirilmesine esas niteliklerini önemli ölçüde kaybetmiş olması halinde Turizm İşletme Belgesi'nin Bakanlıkça iptal edileceği hüküm altına alınmıştır.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı bulunmayan tesise turizm işletmesi belgesi düzenlenmesi mümkün olmadığı gibi, işyeri açma ve çalışma ruhsatı iptal edilen bir tesisin de belgelendirmeye esas niteliklerini ve işletme iznine esas belgesinin geçerliliğini yitirmiş olması nedeniyle belgelilik halini sürdürmesinin söz konusu olamayacağı açıktır.

Dosyanın incelenmesinden; davacı şirket tarafından "lokanta" olarak işletilen işyerinde

11.1.2005 tarihinde yapılan kontrolde, parkın Dikmen Caddesi girişine yaklaşık (1.50x3.50) m ebatlarında 2 adet ışıklı pano yapıldığı, restoranta girişte bulunan yeşil alanın iptal edilip üzerine duvar örülerek dolgu yapıldığı ve üzerinin parça granit malzeme ile kaplanmak suretiyle yaya yoluna katıldığının tespiti üzerine, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatının iptal edilerek faaliyetten men edildiği, dava konusu işlemle de, 2634 sayılı Kanun'un 34/(e) maddesi uyarınca Turizm İşletme Belgesinin iptal edildiği anlaşılmaktdır.

Olayda, Çankaya Belediyesi'nce verilen İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı'nın proje hilafı hususların giderilmediğinden bahisle iptal edilmesi üzerine 2634 sayılı Kanun'un 34/e maddesi uyarınca Turizm İşletme Belgesi'nin davalı Bakanlıkça iptal edildiği, dava konusu işleme dayanak teşkil eden ve sebep unsurunu oluşturan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı'nın iptaline ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın Ankara 1. İdare Mahkemesi'nin 26.11.2010 günlü, E:2010/1380, K:2010/1720 sayılı kararıyla reddedildiği ve bu kararın Danıştay Sekizinci Dairesi'nin 16.11.2011 günlü, E:2011/6381, K:2011/5637 sayılı kararıyla onandığı görülmektedir.

Bu durumda, işyeri açma ve çalışma ruhsatı iptal edilerek faaliyetten men edilen iş yerine ait Turizm İşletme Belgesinin iptal edilmesi yolunda tesis edilen dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle; davanın reddine…" karar vermiş, bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

IV-UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK: R-Ş İnş.Tur.Gıda Teks.Oto.ve Rekl.Org.San. ve Tic.Ltd.Şti. vekili tarafından, Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına Sunulmak Üzere 13.9.2012 tarihinde Ankara 16.İdare Mahkemesi Başkanlığına verilen ve Kültür ve Turizm Bakanlığının davalı olarak gösterildiği dilekçede; "İ. Konusu: Aynı Nedenlerle Adli Yargı Yerlerinde Açılmış "Tahliye" Ve "Müdahalenin Men'i" davalarıyla ilgili Ankara 10.Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 04.12.2007 tarih ve 2005/1409 E-2007/2407 K. sayılı kararı ile Ankara 23.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 26.05.2009 tarih ve 2008/396 E-2009/162 K. Sayılı kararının lehimize kesinleşmelerinden sonra yine aynı konu ve sebebe ilişkin olarak tarafımızdan davalı aleyhine açılan "davanın reddine" ilişkin Ankara 16.İdare Mahkemesi'nin 29.05.2012 tarih ve 2012/484 E., 2012/891 K. kararının aleyhimize kesinleşmesi nedeniyle, "bir hakkın yerine getirilmesi olanaksız" kılacak şekilde ortaya çıkan hüküm uyuşmazlığının yasa ve usule uygun olan "Adli Yargı Yerlerince Verilen Kararlar Doğrultusunda" giderilmesine karar verilmesi istemidir.

OLAYLAR :

1.) Danıştay 6.Daire Başkanlığı'nın 16.02.2010 tarih ve 2008/757 E-2010/1447 K.sayılı "bozma" kararı doğrulusunda verilen Ankara 16.İdare Mahkemesi'nin 29.05.2012 tarih ve 2012/484 E., 2012/891 K. kararında bahsi geçen Danıştay 8.Daire Başkanlığı'nın 26.05.2009 tarih ve 2007/8212 E-2009/3412 K.sayılı "bozma" kararı incelendiğinde görüleceği üzere; müvekkil şirket tarafından "lokanta" olarak işletilen işyerinde Çankaya Belediyesince 11.01.2005 tarihinde yapılan kontrolde, parkın Dikmen Caddesi girişine yaklaşık (1.50x3.50) m ebatlarında H=5 m yüksekliğinde ışıklı pano ile giriş kapısı sol ve sağ yanlarına (1.00x2.00) m ebatlarında 2 adet ışıklı pano yapıldığının, keza restoranın girişinde bulunan yeşil alanın iptal edilip üzerine duvar örülerek dolgu yapıldığı ve üzerinin parça granit malzeme ile kaplanmak suretiyle yaya yoluna katıldığının tespit edildiği, bahse konu tespite istinaden işyerinin faaliyetten menine karar verildiğinin anlaşıldığı, bu bağlamda 3572 sayılı Yasaya göre ruhsatın verilmesinden sonra yapılacak denetimlerde, mevzuata uygun olmayan hususların ve noksanlıkların saptanması halinde, bunların giderilmesine kadar ve bu amaca yönelik olarak işyerinin faaliyetten men edilebileceği, dolayısıyla müvekkil şirketin imar mevzuatına aykırı olarak yaptığı işyerinde faaliyette bulunduğunun sabit olması nedeniyle çalışmaktan alıkonulmasına ilişkin işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı şeklindeki gerekçenin gösterilmesi suretiyle, dava konusu işleme dayanak teşkil eden işyeri açma ve çalışma ruhsatının geri alınması işleminin iptali isteğiyle tarafımızdan açılan iptal davasının kabulüne ilişkin Ankara 1.İdare Mahkemesinin 22.05.2007 tarih ve 2006/2001 E., 2007/1447 K. sayılı kararının "bozulmasına" karar verilmiştir.

2.)Burada yeri gelmişken önemle belirtmek isteriz ki; bahse konu tespit tutanağında belirtilen ışıklı panolar, müvekkil şirket tarafından işyerinin dışarıdan algılanmasını sağlamak amacıyla yapılmış olup, dolayısıyla müvekkil ile dava dışı Çankaya Belediyesi arasında akdedilen kira sözleşmesine herhangi bir şekilde aykırılık teşkil etmemektedir. Buna rağmen bahse konu tespit tutanağında belirtilen ve dava konusu işleme dayanak teşkil eden işyeri açma ve çalışma ruhsatının geri alınması işleminin gerekçesini teşkil eden "yeşil alanların bir kısmının yaya yoluna ve restoran önüne isabet alana katıldığı" şeklindeki iddia ise kesinlikle gerçek dışı olup; yukarıda bahsi geçen Ankara 1.İdare Mahkemesi'nin 2006/2001 E. sayılı davasında "davalı" durumunda bulunan dava dışı Çankaya Belediyesince yapılan savunmanın aksine, kiralanan lokanta işyeri, müvekkil şirket tarafından mevcut haliyle teslim alınmıştır.

Dava dışı Çankaya Belediyesi tarafından tesis edilen ve dava konusu işleme dayanak teşkil eden işyeri açma ve çalışma ruhsatının geri alınması işlemindeki gerekçenin doğru olmadığı, Yargıtay 6.Hukuk Dairesinin 21.04.2008 tarih ve 2008/2754 E-2008/4999 K. sayılı kararı ile onanan Ankara 10.Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 04.12.2007 tarih ve 2005/1409 E-2007/2407 K.sayılı kararı ile sabittir. Gerçekten de dava dışı belediye tarafından yine dava konusu işleme dayanak teşkil eden işyeri açma ve çalışma ruhsatının geri alınması işlemindeki gerekçeye (ışıklı pano yapılması ve yeşil alanların bir kısmının yaya yoluna ve restoran önündeki alana katıldığı) dayanılarak müvekkil şirket aleyhine ayrıca "akde aykırılık" iddiasıyla BK'nun 256/2.maddesine istinaden tahliye davası açılmış; ancak yapılan yargılama sonucu verilen Ankara 10.Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 04.12.2007 tarih ve 2005/1409 E-2007/2407 K.sayılı kararı ile "ışıklı panoların akde aykırılık teşkil etmediği, yeşil alanların bir kısmının yaya yoluna ve restoran önüne isabet eden alana katılmasının ise kiralayan durumundaki belediye tarafından yapıldığı sonucuna varıldığı" gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, müvekkil şirket lehine olan bu karar, dava dışı Çankaya Belediyesi tarafından temyiz edilmiş ise de; bütün temyiz nedenleri reddedilerek Yargıtay 6.Hukuk Dairesinin 21.04.2008 tarih ve 2008/2754 E., 2008/4999 K.

sayılı kararı ile onanmıştır.

Görüldüğü üzere dava dışı belediye tarafından sürekli olarak müvekkil şirketin "kiralanan mecurun bulunduğu parktaki yeşil alanların bir kısmını yaya yoluna ve restoran önüne isabet eden alana kattığı ve ışıklı panolar yaptığı" şeklinde iddialarda bulunularak, hem dava konusu işleme dayanak teşkil eden işyeri açma ve çalışma ruhsatının geri alınması yönünde tesis ettiği aynı nitelikteki işlemleriyle müvekkil şirkete ait işyeriyle ilgili çalışma ruhsatlarını sürekli olarak iptal etmek suretiyle kapatma kararları verdiği, hem de aynı gerekçelerle müvekkil şirket aleyhine BK'nun 256.maddesindeki "akde aykırılık" sebebine dayanılarak Ankara 10.Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 2005/1409 E. sayılı dosyası ile tahliye davası açtığı kolaylıkla anlaşılmaktadır. Bu bağlamda dava dışı belediyenin dava konusu işleme dayanak teşkil eden işyeri açma ve çalışma ruhsatının geri alınması yönündeki işlemine gerekçe olarak gösterdiği "kiralanan mecurun bulunduğu parktaki yeşil alanların bir kısmını yaya yoluna ve restoran önüne isabet eden alana kattığı ve sözleşmeye aykırı olarak ışıklı panolar yapıldığı" yönündeki iddia ve gerekçesinin doğru olmadığı, Yargıtay aşamasından geçerek kesinleşen Ankara 10.Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 04.12.2007 tarih ve 2005/1409 E., 2007/2407 K.sayılı kararı ile sabit olduğuna göre; Danıştay 6.Dairesinin bozma kararı doğrultusunda verilen Ankara 16.İdare Mahkemesi'nin 29.05.2012 tarih ve 2012/484 E., 2012/891 K. kararının gerekçesinde bahsi geçen aksi yöndeki gerekçenin, anılan Ankara 10.Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 04.12.2007 tarih ve 2005/1409 E., 2007/2407 K. sayılı kararındaki gerekçe ile çelişki arz ettiği kolaylıkla anlaşılmaktadır.

Gerçekten de Ankara 10.Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 04.12.2007 tarih ve 2005/1409 E., 2007/2407 K.sayılı kararının gerekçesi aynen;

"...davacı tarafça, akde aykırı olduğu belirtilen restorana çıkış sağ yanda bulunan yeşil alanın iptal edilerek yaya yoluna katılması ve restoran önündeki yeşil alanın iptal edilip yaya yoluna katılması hususlarının onaylı mimari proje dolayısı ile akde aykırı olduğu iddia edilmiştir. Ancak dosyaya sunulan mimari projelerde sadece proje müellifinin imzasının olduğu, belediyenin onayı olmadığı anlaşılmaktadır. Bu durum karşısında, yapıldığı iddia edilen değişikliklerin akde aykırılık oluşturmayacağı sonuç ve kanaatine varılmıştır. Ayrıca davacı tarafça, bu tadilatların davalı kiracı tarafından yapılmış olduğu, davalının tesisi kiralamasından sonra bu eklenti ve değişikliklerin yapılmış olduğu hususları da kanıtlanamamıştır. Aksine, dinlenen ve bir önceki Belediye Başkan Yardımcısı olan tanık tarafından, bu değişikliklerin belediye tarafından yapılmasından sonra tesisin davalıya teslim edildiği açıklanmıştır.

Davacı Belediye Başkanlığı tarafından davalı tarafa gönderilen 07.02.2005 tarihli yazıda restoran girişine konulan ışıklı panoların en kısa zamanda kaldırılması istenmiştir. Davacı tarafça bu yazıya karşı yazılan 23.02.2005 tarihli yazıda ışıklı panoların restoran ve şelale kafenin algılanmasını sağlamak amacıyla konulduğu, buna rağmen Belediye tarafından ışıklı panoların konulduğu yerlerin uygun olmadığı düşünülüyor ise restoran olarak kiralanan mecurun algılanmasını sağlayacak ışıklı panoların kurulacağı ve monte edileceği yerlerin gösterilmesi ve bu konuda izin verilmesi halinde davalı şirket tarafından ışıklı panoların yerinin değiştirilebileceği belirtilmiştir. Davacı Belediye tarafından bu yazıya cevap verilmemiş; panoların dikilmesine izin verilip verilmediği veya yerlerinin değiştirilip değiştirilmeyeceği açıklanmamış; 28.04.2005 tarihli süreli ihtarla akde aykırılık teşkil ettiği iddia edilen hususlar tekrarlanmış; onaylı proje dışındaki eklentilerin 15 gün içinde kaldırılması istenmiştir. Kira sözleşmesinde restoran ve şelale kafenin işletilmesi, parkın bakımı, korunması ve işletme giderleri kiracı tarafından karşılanmak üzere ihale yolu ile kiraya verildiği belirtilmiştir. Restoran ve şelale kafeyi işletmek amacıyla kiracı davalının, tesisin tanıtımı ve görülebilmesi için pano dikmesi doğaldır. Bunların şekli, yeri ve boyutları uygun görülmüyorsa bu konuda kiracıya uyarıda bulunulması gerekirken(kiracı tarafından da 23.02.2005 tarihli yazı ile panoların şekli ve yerinin değiştirilmesine hazır olunduğu belirtildiği halde) cevap verilmeyip, panoların akde aykırılık teşkil ettiği hususunda sürekli ihtar gönderilip dava açılması iyiniyetli bulunmamıştır... " şeklindedir.

3.)Yine önemle dikkatlerinize sunmak isteriz ki; dava dışı belediye tarafından müvekkil şirkete beyan üzerine verilen lüks sınıf lokanta ruhsatının iptal edilmesine ilişkin daha önceki tarihli Çankaya Belediye Encümeninin 01.03.2005 gün ve C/2005/0621.17 sayılı kararı, Ankara 11.İdare Mahkemesi'nin 31.01.2006 gün ve 2005/725 E., 2006/113 K. sayılı kararı ile yasa ve usule aykırı bulunarak iptal edilmiş; bahse konu bu karar dava dışı Çankaya Belediyesi tarafından temyiz edilmiş ise de bütün temyiz nedenleri reddedilerek Danıştay 8.Daire Başkanlığının 08.06.2007 tarih ve 2006/3865 E., 2007/3578 K.sayılı kararı ile onanmıştır.

Keza yukarıda bahsi geçen müvekkil şirkete beyan üzerine verilen lüks sınıf lokanta ruhsatının iptal edilmesi akabinde, müvekkil şirket tarafından işyerinin kapalı kalmasının engellenmesi amacıyla 1.sınıf lokanta ruhsatı verilmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin dava dışı Çankaya Belediye Başkanlığının 16.03.2005 gün ve 1535 sayılı işlemi de, Ankara 11.İdare Mahkemesi'nin 31.03.2006 gün ve 2005/1349 E., 2006/712 K. sayılı kararı ile yasa ve usule aykırı bulunarak iptal edilmiş; bahse konu bu karar dava dışı Çankaya Belediyesi tarafından temyiz edilmiş ise de bütün temyiz nedenleri reddedilerek Danıştay 8.Daire Başkanlığının 08.06.2007 tarih ve 2006/3864 E., 2007/3579 K.sayılı kararı ile onanmıştır.

Dolayısıyla bahse konu Ankara 11.İdare Mahkemesi'nin 31.01.2006 gün ve 2005/725 E., 2006/113 K. sayılı kararı ile yine Ankara 11.İdare Mahkemesi'nin 31.03.2006 gün ve 2005//1349 E., 2006/712 K.sayılı kararına rağmen, dava dışı belediyenin her iki mahkeme kararını da uygulamayarak yeniden müvekkil şirkete ait işyerini kapatmak amacıyla tesis ettiği dava konusu işleme dayanak teşkil eden işyeri açma ve çalışma ruhsatını geri alarak işyerinin faaliyetten men'ine karar vermesinin ayrıca "haksız fiile" neden olacağı düşünülerek, tarafımızdan haksız fiile dönüşmüş bahse konu işlem ve eylemle yaratılan muaraza ve müdahalenin önlenmesi isteğiyle dava dışı belediye aleyhine "Adli Yargı" yerinde dava açılmış, her ne kadar açılan dava yerel mahkemece ilk önce "yargı yolu" bakımından reddedilmiş ise de; anılan kararın lehimize Yargıtay 14.Hukuk Dairesi'nin 09.05.2008 tarih ve 2008/10159 E., 2008/11255 K. sayılı kararı ile bozulması üzerine, ilk derece mahkemesince bozma kararına uyularak Ankara 23.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 26.05.2009 tarih ve 2008/396 E., 2009/162 K. sayılı kararı ile verilen davanın kabulüne ilişkin kararda, dava dışı belediyenin gerçek dışı gerekçelerle sürekli olarak dava konusu işleme dayanak teşkil eden işyeri Açma ve Çalışma Ruhsatını iptal etmek ve işyerinin faaliyetten men'ine karar vermek suretiyle çıkardığı haksız müdahalenin ve muarazanın men'ine karar verilmiştir.

Görüldüğü üzere dava dışı belediyenin dava konusu işleme dayanak teşkil eden işyeri açma ve çalışma ruhsatını geri alması yönünde tesis ettiği işlemde gerekçe olarak gösterdiği "kiralanan mecurun bulunduğu parktaki yeşil alanların bir kısmını yaya yoluna ve restoran önüne isabet eden alana kattığı ve sözleşmeye aykırı olarak ışıklı panolar yapıldığı" yönündeki iddia ve gerekçesinin doğru olmadığı, tarafımızdan açılan haksız müdahalenin men'i davasındaki Yargıtay 14.Hukuk Dairesi'nin 09.05.2008 tarih ve 2008/10159 E., 2008/11255 K. sayılı bozma kararı doğrultusunda verilen Ankara 23.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 26.05.2009 tarih ve 2008/396 E-2009/162 K. sayılı kararı ile sabit olduğuna göre; Danıştay 6.Dairesinin bozma kararı doğrultusunda verilen Ankara 16.İdare Mahkemesi'nin 29.05.2012 tarih ve 2012/484 E-2012/891 K. kararının gerekçesinde bahsi geçen aksi yöndeki gerekçenin anılan Ankara 23.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 26.05.2009 tarih ve 2008/396 E., 2009/162 K. sayılı kararındaki gerekçe ile çelişki arz ettiği kolaylıkla anlaşılmaktadır.

Gerçekten de Ankara 23.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 26.05.2009 tarih ve 2008/396 E., 2009/162 K. sayılı kararının gerekçesi aynen;

"...dava, davalının idari işlem ve eylemle yarattığı muarazanın ve müdahalenin önlenmesinden ibarettir. Davacı ile davalı yan arasında 12.01.2004 tarihli hasılat kira sözleşmesi düzenlenmiş ve özel hukuk ilişkisi kurulmuştur. Davacı bu sözleşmeden

kaynaklanan haklarını davalı idarenin haksız işlem ve eylemlerinden dolayı kullanamadığını ileri sürerek idarenin yarattığı muaraza ve müdahalenin önlenmesini istemiştir.

Tarafların delilleri toplanmış, yapılan yargılama sonunda davaya bakmaya idari yargı görevli olduğundan yargı yolu yönünden davanın reddine karar verilmiştir. Davacı tarafın temyizi üzerine, iş bu karar Yargıtay 14.Hukuk Dairesinin 09.05.2008 tarih ve 2008/5128 E., 2008/6088 K. sayılı ilamı ile 'somut olayda idari işlemin haksızlığı, usulsüzlüğü ve buna bağlı olarak da iptal isteği yoktur. Sadece sürekli işyeri çalışma ruhsatlarının iptali ile özel hukuktan kaynaklanan hakkın kullanılamadığı iddiası ve buna bağlı muarazanın önlenmesi isteği vardır. Bu isteğin inceleme yeri ise adli yargıdır. Mahkemece bu yön göz ardı edilerek idari yargının görevli olduğundan bahisle reddi doğru olmamıştır.' gerekçesi ile bozularak gelmekle usul ve yasaya uygun bulunan bozma ilamına uyulmuş, yeniden yargılama yapılmıştır.

Ankara 10.Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 2005/1409 Esas sayılı dosyası delil olarak gösterilmekle getirtilmiş, incelemesinde davacı Çankaya Belediyesinin, davalı R-Ş Ltd. Şirketine karşı davalının Nazım Hikmet Parkındaki restoran ve şelale kafenin kiracısı olduğunu, kira sözleşmesinin 9.maddesine aykırı olarak izin almaksızın eklentiler yaptığını, verilen süre içinde bu eklentileri kaldırmadığından dolayı tahliyesini istediği, mahallinde keşif yapılıp bilirkişilerden rapor alındığı, yapılan yargılama sonunda akde aykırılık oluşturduğu iddia edilen hususların akde aykırılık koşullarını taşımadığı anlaşıldığından davanın reddine ilişkin kararın Yargıtay tarafından onanıp kesinleştiği anlaşılmıştır.

Davacının Çankaya ilçesi, Dikmen, keklik Pınarı mahallesi, Nazım Hikmet Parkı alanı içerisinde bulunan restoran ve şelale cafenin işletmesini davalı belediye başkanlığınca 04.12.2003 tarihinde yapılan ihale ile aldığı, aldıktan sonra harcama yaparak turizm deneme işletme belgesi almak amacı ile kullanıma uygun hale getirdiği, ancak davalı belediye tarafından lokanta işyerine verilen lüks sınıf işyeri açma ve çalıştırma ruhsatının iptal edildiği, davacının 1.Sınıf lokanta ruhsatı taleplerinin de kabul edilmediği, bunun üzerine iptal davaları açtıkları, bu davaların lehlerine sonuçlandığı, davacının işyerinin lüks sınıf lokanta niteliğinde olduğundan bununla ilgili çalışma ruhsatının verilmesi için belediyeye başvurdukları, 30.12.2004 tarihinde bu ruhsatın verildiği, davacının daha sonra l.sınıf lokanta için sınıf değişikliği talebinde bulunduğu, bu taleplerinin de 07.02.2005 tarihli yazılarıyla park mahallinde mevcut onaylı proje dışında kiracı tarafından kira sözleşmesinin 9.maddesine aykırı olarak izin almaksızın bazı eklentiler yapıldığının belirtilerek kabul edilmediği, bunların en kısa zamanda giderilmesinin istendiği, belediye encümeninin 01.03.2005 tarihli kararı ile hem işyeri açma ve çalışma ruhsatının iptal edildiği, hem de işyerinin 1.sınıf lokanta olarak faaliyet göstermesi talebinin reddedildiği, bu konuda Ankara 11.İdare Mahkemesinde iptal davası açtıkları, Ankara 11.İdare Mahkemesince kararların iptal edildiği, belediyenin bu davacının seçimleri doğrultusunda lüks sınıf lokanta ruhsatı verdiği, işyerini çalıştırmaya başladıkları, belediyenin 06.07.2006 tarihinde yazı göndererek proje hilafı hususların varlığı iddiasını tekrar ederek bunların giderilmesini talep ettiği, yaklaşık 1 ay sonra da 15.08.2006 tarihli encümen kararı ile daha önce verilen işyeri ve çalışma ruhsatının iptal edilmesine ve işyerinin faaliyetten men'ine karar verildiği anlaşılmıştır.

Davalı belediye, davacı tarafından kira sözleşmesinin 9.maddesine aykırı olarak eklentiler yapıldığını belirtmişse de; bu husus, Ankara 10.Sulh Hukuk mahkemesinin 2005/1409 Esas sayılı dosyasında incelenmiş, davalı belediyenin ileri sürdüğü hususların akde aykırılık koşullarını taşımadığına karar verilmiş ve bu husus kesinleşmiştir. Davalı belediyenin davacı kiracının sık sık işyeri ve çalıştırma ruhsatını iptal etmesi, lüks sınıf işyeri açma ve çalıştırma ruhsatını iptal etmesi, Ankara 11.İdare Mahkemesinin 31.01.2006 ve 31.03.2006 tarihli iptal kararlarından sonra da proje hilafı hususların varlığını ileri sürmesi, tekrar 15.08.2006 tarihli encümen kararı ile işyerinin çalışma ruhsatını iptal ederek işyerinin faaliyetten men'ine karar vermesi şeklindeki işlemlerinin davacının özel hukuktan kaynaklanan hakkının kullanılmasına engel olmak amacına yönelik haksız fiile dönüşmüş işlem ve eylemler olduğundan Mahkememizce kabul edilerek davanın kabulüne karar verilmesi gerekmiştir..." şeklindedir.

4.)Görüldüğü üzere Ankara 10.Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 04.12.2007 tarih ve 2005/1409 E., 2007/2407 K. sayılı kararı ile Ankara 23.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 26.05.2009 tarih ve 2008/396 E-2009/162 K. sayılı kararında müvekkil şirkete ait lokanta işyerine verilen 15.12.2005 tarih ve 1823 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatının iptaline ve işyerinin faaliyetten men'ine ilişkin davalı belediyece tesis edilen dava konusu 16.08.2006 tarih ve 3961 sayılı Başkanlık Oluru ile 15.08.2006 tarih ve C/2006/4002.22 sayılı Encümen kararının "HAKSIZ FİİL" niteliğinde olduğu belirtilmek suretiyle çıkarılan muarazanın(el atmanın) önlenmesine ve tahliye isteminin reddine karar verilmişken; aynı işlemin Ankara 16.İdare Mahkemesi'nin 29.05.2012 tarih ve 2012/484 E-2012/891 kararı ile HUKUKA UYGUN BULUNMASI kabul edilemez bir durum olup, iki farklı karar nedeniyle bir hakkın yerine getirilmesini olanaksız kılmaktadır.

SONUÇ : Yukarıda belirtilen nedenlerle durumu önemle Başkanlığınızın dikkatine sunar; AYNI NEDENLERLE ADLİ YARGI YERLERİNDE AÇILMIŞ "TAHLİYE" VE "MÜDAHALENİN MENİ" davalarıyla ilgili Ankara 10.Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 04.12.2007 tarih ve 2005/1409 E., 2007/2407 K. sayılı kararı ile Ankara 23.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 26.05.2009 tarih ve 2008/396 E-2009/162 K. Sayılı kararının lehimize kesinleşmelerinden sonra yine aynı konu ve sebebe ilişkin olarak tarafımızdan davalı aleyhine açılan "davanın reddine" ilişkin Ankara 16.İdare Mahkemesi'nin 29.05.2012 tarih ve 2012/484 E., 2012/891 K. kararının aleyhimize kesinleşmesi nedeniyle, "bir hakkın yerine getirilmesi olanaksız" kılacak şekilde ortaya çıkan hüküm uyuşmazlığının yasa ve usule uygun olan "Adli Yargı Yerlerince Verilen Kararlar Doğrultusunda" giderilmesine karar verilmesini vekil olarak saygı ile arz ederiz." demek suretiyle, kararlar arasında ortaya çıktığı ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle Uyuşmazlık Mahkemesine başvuruda bulunmuştur.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasanın 24. ve 16.maddelerine göre ilgili Başsavcıların yazılı düşünceleri istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI;

"...İNCELEME :

Davacı şirket tarafından 1. sınıf lokanta olarak işletilen işyerine ait 27.02.2006 gün ve 10356 sayılı Turizm İşletme Belgesi'nin iptal edilmesine ilişkin 21.12.2006 gün ve 205776 sayılı işlemin iptali istemiyle Kültür ve Turizm Bakanlığı aleyhine açılan davada, Danıştay Altıncı Dairesi'nin bozma kararına uyularak davanın reddi yolunda verilen ve temyiz edilmemek suretiyle kesinleşen Ankara 16. İdare Mahkemesi'nin 29.05.2012 gün ve E:2012/484, K:2012/891 sayılı kararı ile, Çankaya Belediye Başkanlığı tarafından "akde aykırılık" iddiasıyla BK' nun 256/2. maddesine istinaden davacı şirket aleyhine açılan tahliye davası sonucunda Yargıtay 6. Hukuk Dairesi'nin 21.04.2008 gün ve E:2008/2754, K:2008/4999 sayılı kararı ile onanarak kesinleşen Ankara 10. Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 04.12.2007 gün ve E:2005/1409, K:2007/2407 sayılı "akde aykırılık oluşturduğu iddia edilen hususların akde aykırılık koşullarını taşımadığı" gerekçesiyle reddine ilişkin kararı ve işyerinin çalışma ruhsatının iptal edilmesi ve işyerinin faaliyetten men'ine ilişkin 15.08.2006 günlü Encümen kararının iptali istemiyle Çankaya Belediye Başkanlığı aleyhine açılan davada, Yargıtay 14. Hukuk Dairesi'nin 09.05.2008 gün ve E:2008/10159, K:2008/11255 sayılı bozma kararı doğrultusunda "müdahalenin men'ine ve muarazanın men'ine" denilmek suretiyle davanın kabulü yolunda verilen ve temyiz edilmemek suretiyle kesinleşen Ankara 23. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 26.5.2006 gün ve E:2008/396, K:2009/162 sayılı kararları arasında davacı şirket vekili tarafından, oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının giderilmesinin istenilmesi üzerine, konu ile ilgili olarak uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca Başsavcılığımızdan yazılı düşünce istenilmiş olmakla dosya incelendi.

Adli ve idari yargı kararları arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının çözümü için öncelikle hüküm uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerekir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 2592 sayılı Kanun ile değişik 24'üncü maddesinin birinci fıkrasında, "1 nci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir." hükmü yer almaktadır.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b)Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c)Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d)Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e)Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması,

Koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinden, ortada, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve yasa yollarına başvurularak ya da temyiz edilmeyerek kesinleşmiş kararlar oldukları; her üç kararda da davanın esasının hükme bağlandığı; R-Ş İNŞ.TUR.GIDA TEKS.OTO REK.ORG.SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ yönünden, taraflarından en az birinin de aynı olduğu anlaşılmıştır.

Her üç yargı yerinde açılan davalar konu yönünden incelendiğinde;

Adli Yargı Yerinde, Çankaya Belediye Başkanlığı tarafından "akde aykırılık" iddiasıyla BK' nun 256/2. maddesine istinaden davacı şirket aleyhine açılan tahliye davası sonucunda Ankara 10. Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 04.12.2007 gün ve E: 2005/1409, K: 2007/2407 sayılı "akde aykırılık oluşturduğu iddia edilen hususların akde aykırılık koşullarını taşımadığı" gerekçesiyle davanın reddine karar verildiği, ikinci davada ise; işyerinin çalışma ruhsatının iptal edilmesi ve işyerinin faaliyetten men'ine ilişkin 15.08.2006 günlü Encümen kararının iptali istemiyle Çankaya Belediye Başkanlığı aleyhine açılan davada, "müdahalenin men'ine ve muarazanın men'ine" denilmek suretiyle Ankara 23. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 26.5.2006 gün ve E:2008/396, K:2009/162 sayılı kararı ile davanın kabulüne karar verildiği, İdari Yargı Yerinde, Davacı şirket tarafından 1. sınıf lokanta olarak işletilen işyerine ait 27.2.2006 gün ve 10356 sayılı Turizm İşletme Belgesi'nin iptal edilmesine ilişkin 21.12.2006 gün ve 205776 sayılı işlemin iptali istemiyle Kültür ve Turizm Bakanlığı aleyhine açılan davada, Ankara 16. İdare Mahkemesi'nin 29.05.2012 gün ve E:2012/484, K:2012/891 sayılı kararı ile davanın reddine hükmedildiği anlaşılmıştır.

Davacı şirket vekili tarafından; adli yargı yerlerinde açılan ve lehlerine sonuçlanan tahliye isteminin reddine ve muarazanın (el atmanın) önlenmesine karar verilmişken; aynı işlemin İdare Mahkemesince hukuka uygun bulunmasının kabul edilemez bir durum olup iki farklı karar nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız olduğu ileri sürülmüş ise de; her üç davada maddi olay arasında ilgi bulunmasına karşılık davaların aynı konu ve sebebe dayanmaması, farklı hukuki sebeplerle uyuşmazlık çıkarılması, yargısal denetimin de farklı kanun hükümleri çerçevesinde yapılarak çözüme varılması karşısında, hukuki sebepleri farklı olan söz konusu adli ve idari yargı kararları arasında çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız olduğundan, dolayısıyla hüküm uyuşmazlığı bulunduğundan söz edilemez.

Kaldıki; Çankaya Belediyesi tarafından davacı şirkete beyan üzerine verilen lüks sınıf lokanta ruhsatının iptal edilmesine ilişkin daha önceki tarihli Çankaya Belediye Encümeninin 01.03.2005 gün ve C/2005/0621.17 sayılı kararının Ankara 11. idare Mahkemesi'nin 31.1.2006 gün ve E:2005/725, K:2006/113 sayılı kararı ile iptal edildiği, bu kararın Danıştay Sekizinci Dairesi'nin 08.06.2007 gün ve E:2006/3865, K:2007/3578 sayılı kararı ile onandığı, keza, davacı şirkete beyan üzerine verilen lüks sınıf lokanta ruhsatının iptal edilmesi akabinde, davacı şirket tarafından işyerinin kapalı kalmasının engellenmesi amacıyla 1. sınıf lokanta ruhsatı verilmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin Çankaya Belediye Başkanlığının 16.3.2005 gün ve 1535 sayılı kararının Ankara 11. idare Mahkemesi'nin 31.03.2006 gün ve E:2005/1349, K:2006/712 sayılı kararı ile iptal edildiği, bu kararın Danıştay Sekizinci Dairesi'nin 08.06.2007 gün ve E: 2006/3864, K: 2007/3579 sayılı kararı ile onandığı anlaşılmış olup gerek idari yargı gerekse adli yargı mercilerince verilen ve kesinleşmiş bulunan anılan kararlar karşısında davacının tahliye endişesi olmaksızın faaliyetini sürdürmesine bir engel bulunmadığı, dolayısıyla bir hakkın yerine getirilmesinin olanaksız olduğundan söz edilemeyeceği açıktır.

SONUÇ: Açıklanan nedenlerle; Ankara 10. Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 4.12.2007 gün ve E:2005/1409, K:2007/2407 sayılı, 23. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 26.5.2006 gün ve E:2008/396, K:2009/162 sayılı kararları ile Ankara 16. İdare Mahkemesi'nin 29.05.2012 gün ve E:2012/484, K:2012/891 sayılı kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunmadığından başvurunun reddine karar verilmesi gerekeceği…" yolunda düşünce vermiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI;

"…R-Ş şirketinin Çankaya Belediyesi sınırları içinde işletmeciliğini yaptığı ve 1. Sınıf lokanta olarak işletilen işletmenin, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından verilen 27/02/2006 gün ve 10356 sayılı Turizm İşletme Belgesinin, 21/12/2006 gün ve 205776 sayılı işlem ile iptal edilmesi üzerine, davacı şirket tarafından belgenin iptal edilmesine ilişkin işlemin iptali istemi ile idare mahkemesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı aleyhine açılan davada, yargılama süreci içinde son olarak Ankara 16. İdare Mahkemesinin 29/05/2012 gün ve 2012/484 E., 2012/891 K. sayılı karan ile davanın reddine karar verilmiş, bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Çankaya Belediye Başkanlığı tarafından, davalı şirket aleyhine "sözleşmeye aykırılık" nedeni ile Borçlar Kanununun 256/2 maddesi uyarınca açılan tahliye davası ise, Ankara 10.Sulh Hukuk Mahkemesinin 04/12/2007 gün ve 2005/1409 E., 2007/2407 K. sayılı kararı ile reddedilmiş, temyiz istemi sonucu Yargıtay 6. Hukuk Dairesinin 21/04/2008 gün ve 2008/2754 E., 2008/4999 K sayılı Kararı ile onanarak karar kesinleşmiştir.

Bu kez, Çankaya Belediye Encümeninin 15/08/2006 günlü kararı ile R-Ş şirketinin işlettiği lokanta işyerinin çalışma ruhsatının iptal edilmesi ve işyerinin faaliyetten meni kararı alınmış, bu karara karşı, davacı Şirket tarafından açılan davada, Ankara 23. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından yapılan yargılama süreci sonunda 29/05/2012 gün ve 2012/484 E., 2012/891 K. sayılı Karar ile "müdahalenin ve muarazanın meni" kararı verilerek bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı şirket vekili tarafından, lokanta olarak işletilen işyeri hakkında verilen üç karar arasında çelişki bulunduğu ve bu çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksızlaştığı iddiası ile hüküm uyuşmazlığı çıkarılması istemi ile Uyuşmazlık mahkemesine

başvurulduğu anlaşılmaktadır.

2247 sayılı Kanun un 24. maddesinde belirtilen hüküm uyuşmazlığının oluşabilmesi için, yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması gerekmektedir.

Yukarıda içerikleri açıklanan adli yargı kararları ve idari yargı kararında, taraflardan R-Ş şirketi bakımından, her bir davada da taraf olma şartı gerçekleşmekle beraber, kararlar incelendiğinde, idari Yargı yerinde, Ankara 16. İdare Mahkemesinin 29/05/2012 gün ve 2012/484 E., 2012/891 K sayılı kararına konu olayda, işletmenin Turizm işletme belgesinin iptaline ilişkin işlemin iptali dava edilmiş ve red kararı ile sonuçlanmakla, işletme faaliyetine turizm işletme belgesi olmaksızın ancak diğer şartlarla devam etmektedir. Adli Yargı yerinde açılan davalarda ise; Ankara 10. Sulh Hukuk Mahkemesine konu davada, işletmeyi kiralayan Çankaya Belediyesinin sözleşme hükümlerine aykırılık nedenine dayalı olarak açtığı tahliye davasının reddedildiği; Ankara 23. Asliye Hukuk Mahkemesinde dava konusu olan olayda ise, Çankaya Belediyesinin işletme izin ve ruhsatlarını iptal ile faaliyetten men kararının, müdahalenin ve muarazanın meni kararı ile sonuçlandırılarak davacı lehine bir sonuç ortaya konulduğu anlaşılmaktadır. İdari yargı yerinde görülen dava ile adli yargı yerinde görülen davaların neden ve sebeblerinin aynı olmadığı gibi, bu davalar sonucu verilen kararlar arasında çelişki bulunmadığı, R-Ş şirketinin lokanta işletmesini devam ettirmesinde bir sorun bulunmaması nedeniyle de, bir hakkın yerine getirilmesinin olanaksız olduğundan söz edilemeyeceği, idari yargı yerinde açılan dava sonucu Turizm işletme belgesinin iptalinin de işyerinin 1. Sınıf lokanta olarak işletilmesine engel teşkil etmediği anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, adli ve idari yargı mercileri tarafından esasa ilişkin olarak verilen ve kesinleşen mahkeme kararlarında her ne kadar taraflardan biri aynı ise de; davaların aynı konuya ve sebebe ilişkin olmaması ve dolayısıyla kararlar arasında da çelişki bulunmaması karşısında hakkın yerine getirilmesini olanaksız kılan bir durum görülmediği için 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde belirtilen koşulların gerçekleşmediği düşüncesiyle söz konusu başvurunun reddi gerekmektedir." yolunda düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 30.12.2013 günlü toplantısında; Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in 2247 sayılı Yasa'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet Ali GÜMÜŞ'ün başvurunun reddi gerektiğine ilişkin sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un "Mahkemenin görevi" başlığını taşıyan 1. maddesinde, "Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir" denilmiş; 24. maddesinde(Değişik birinci fıkra: 21/1/1982 - 2592/7 md.) ise, 1 nci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığının kabul edileceği belirtilmiştir.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli ve idari yargı kararlarının incelenmesinden; ortada adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu; davaların taraflarından en az birinin (R-Ş.İnş.Tur.Gıda Teks.Oto.ve Rekl.Org.San. ve Tic.Ltd.Şti.) aynı olduğu anlaşılmaktadır.

Kararlarda işin esasının hükme bağlanması hususu incelendiğinde; hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlar oldukları; adli yargı yerlerince verilmiş iki, idari yargı yerince verilmiş bir kararda da davanın esasının hükme bağlandığı anlaşılmıştır.

Konu ve dava sebebinin aynı olup olmadığının incelenmesi:

Hüküm uyuşmazlığına konu edilen ve adli yargı yerine ait ilk kararın; Ankara 10. Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 04.12.2007 gün ve E:2005/1409, K:2007/2407 sayılı kararı olduğu; bu davada davacının; Çankaya Belediye Başkanlığı, davalının ise R-Ş İnş. Tur. Gıda. Teks. Oto. Rekl. Org. San. ve Tic. Ltd. Şti, dava sebebinin, davalı şirket tarafından gerçekleştirilen mimari projeye aykırı tadilatlar; dava konusunun ise, bu tadilatların eski haline getirilmemesi nedeni ile taraflar arasında imzalanan kira sözleşmesinin 9. Maddesinin ihlal edilmesi ve bu nedenle davalının taşınmazdan tahliyesine ilişkin olduğu; Mahkemece; akde aykırılık oluşturduğu iddia edilen hususların akde aykırılık koşullarını taşımadığının anlaşıldığı gerekçesiyle, davanın reddine karar verildiği görülmektedir.

Hüküm uyuşmazlığına konu edilen ve adli yargı yerince verilen ikinci kararın; Ankara 23. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 26.05.2009 gün ve E:2008/396, K:2009/162 sayılı kararı olduğu görülmektedir. R-Ş İnş. Tur. Gıda. Teks. Oto. Rekl. Org. San. ve Tic. Ltd. Şti tarafından Çankaya Belediye Başkanlığına karşı açılan dava dosyası incelendiğinde; davanın; davalı Belediye Başkanlığı'nın, Ankara 11. İdare Mahkemesi tarafından verilen E:2005/725, K:2006/113 ve E:2005/1349, K:2006/712 sayılı kararlarını uygulamayarak ve kiracı şirketin işyeri açma ve çalıştırma ruhsatının Belediye Encümeninin 17.08.2008 gün ve C/2006/4023.22 sayılı kararı ile iptal etmek sureti ile; kiracı şirketin işyerini kullanmasını engellediği iddiasıyla; idarenin bu eylemlerinin idari işlem niteliğini kaybetmesi ve haksız fiil niteliğin kazanmış olması nedenleri ile idarenin taşınmaza müdahalesinin önlenmesi istemiyle açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu davada, Ankara 23. Asliye Hukuk Mahkemesi; E:2006/380, K:2006/309 sayılı ilk kararında, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, kararın temyizi üzerine; Yargıtay 14. Hukuk Dairesi E:2008/5128, K:2008/6088 sayı ile ; "somut olayda idari işlemin haksızlığı, usulsüzlüğü ve buna bağlı iptali isteminin değil; sadece işyeri açma ve çalıştırma ruhsatlarının sürekli olarak iptal

edilmesi nedeni ile davacının özel hukuktan kaynaklanan hakkını kullanamaması iddiası ve buna bağlı muarazanın önlenmesi ile davalı Belediye Başkanlığı'nın müdahalesinin önlenmesinin talep edildiği, bu talebin adli yargıda görülmesi gerektiğini" belirterek mahkeme kararını bozmuş; Ankara 23. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce Yargıtay bozma ilamına uyulmak sureti ile yapılan yargılama neticesinde; E:2008/396, K:2009/162 sayı ile; davanın kabulüne, davalı Belediye Başkanlığı'nın taşınmaza müdahalesinin önlenmesine ve muarazanın bu şekilde giderilmesine karar verilmiştir.

Hüküm uyuşmazlığına konu edilen İdari yargı kararı incelendiğinde; davanın R-Ş İnş.Tur.Gıda Teks.Oto.ve Rekl.Org.San. ve Tic.Ltd.Şti. tarafından, 1. Sınıf Lokanta olarak işletilen işyerine ait 27.02.2006 gün ve 10356 sayılı Turizm İşletme Belgesi'nin iptal edilmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 21.12.2006 gün ve 205776 sayılı işleminin hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istemiyle; Kültür ve Turizm Bakanlığına karşı açıldığı; Ankara 16. İdare Mahkemesinin ilk olarak 5.11.2007 gün ve E:2007/270 K:2007/1263 sayı ile verdiği ilk kararında, Çankaya Belediyesi'nce verilen işyeri açma ve çalışma ruhsatının proje hilafı hususların giderilmediğinden bahisle iptal edilmesi üzerine 2634 sayılı Kanun'un 34/e. maddesi uyarınca turizm işletme belgesinin davalı Bakanlıkça iptal edildiği anlaşılmakta ise de; dava konusu işleme dayanak teşkil eden işyeri açma ve çalışma ruhsatının iptaline ilişkin işlemin Ankara 1. İdare Mahkemesi'nin 22.5.2007 günlü, E:2006/2001, K:2007/1447 sayılı kararıyla iptal edilmesi karşısında, dayanağı ortadan kalkan davalı idare işleminde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle iptaline karar vermiş; bu kararın temyiz edilmesi üzerine Danıştay 6.Dairesince; anılan mahkeme kararının Danıştay 8. Dairesinin 26.5.2009 günlü, E:2007/8212, K:2009/3412 sayılı kararıyla bozulduğu anlaşıldığından, İdare Mahkemesince bu husus göz önünde bulundurularak yeniden bir karar verilmesi gerektiğinden bahisle bozulmuş; bunun üzerine; ANKARA 16.İDARE MAHKEMESİ, hüküm uyuşmazlığına konu edilen 29.5.2012 gün ve E: 2012/484, K:2012/891 sayılı ikinci kararında; 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun bazı maddeleri ile, 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu'nun 34/(e) maddesinden bahisle; Çankaya Belediyesi'nce verilen İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı'nın proje hilafı hususların giderilmediğinden bahisle iptal edilmesi üzerine 2634 sayılı Kanun'un 34/e maddesi uyarınca Turizm İşletme Belgesi'nin davalı Bakanlıkça iptal edildiği, dava konusu işleme dayanak teşkil eden ve sebep unsurunu oluşturan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı'nın iptaline ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın Ankara 1. İdare Mahkemesi'nin 26.11.2010 günlü, E:2010/1380, K:2010/1720 sayılı kararıyla reddedildiği ve bu kararın Danıştay Sekizinci Dairesi'nin 16.11.2011 günlü, E:2011/6381, K:2011/5637 sayılı kararıyla onandığının görüldüğü; bu durumda, işyeri açma ve çalışma ruhsatı iptal edilerek faaliyetten men edilen iş yerine ait Turizm İşletme Belgesinin iptal edilmesi yolunda tesis edilen dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verdiği görülmüştür.

Görüldüğü üzere; adli yargı yerindeki davalardan, Ankara 10. Sulh Hukuk Mahkemesindeki davada; işletmeyi kiralayan Çankaya Belediyesinin, sözleşme hükümlerine aykırılık nedenine dayalı olarak açtığı tahliye davasının reddedildiği; Ankara 23. Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan diğer dava konusu olan olayda ise, Belediye Encümeninin, işyerinin çalışma ruhsatının iptal edilmesi ve işyerinin faaliyetten men'ine ilişkin kararının iptali istemiyle Çankaya Belediye Başkanlığı aleyhine açılan davanın; müdahalenin ve muarazanın meni kararı ile sonuçlandığı ve davacı lehine bir sonuç ortaya çıktığı; buna karşılık, idari Yargı yerinde, Ankara 16. İdare Mahkemesinin kararına konu olayda ise, davacı Şirketin, Turizm İşletme Belgesinin iptaline ilişkin işlemin iptali istemiyle dava açtığı; Mahkemece dava reddedilmesine karşın, Şirketin faaliyetine son verilmesine yönelik bir sonuç doğmadığı; davacı şirketin, turizm işletme belgesi olmadan, diğer koşullarda ve tahliye endişesi taşımadan faaliyetine devam edebileceği hususları gözetildiğinde; -her üç davadaki maddi olaylar arasında ilgi bulunmasına karşılık- konuları ve hukuki sebepleri farklı olan adli ve idari yargı kararları arasında çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin imkânsızlığından ve dolayısıyla hüküm uyuşmazlığından söz edilemeyeceği açıktır.

Açıklanan nedenlerle 2247 sayılı Yasanın 24. maddesinde öngörülen "konu ve dava sebebinin aynı olması" ve "hakkın yerine getirilmesinin imkânsız bulunması" koşullarını taşımayan başvurunun reddi gerekmiştir.

S O N U Ç : 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan BAŞVURUNUN REDDİNE, 30.12.2013 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.